

ORDNING FÖR DE SJUKAS SMÖRJELSE OCH SJÄLAVÅRD

FÖRETAL

I. SJUKDOMEN OCH DESS BETYDELSE I FRÄLSNINGSMYSTERIET

1. Människans sjukdomar och lidanden har alltid hört till de väsentliga problem som hon har varit plågsamt medveten om, inte så sällan intill samvetsnöd. De som bekänner den kristna tron kan helt visst, även de, känna och erfara detta. Men det ljus som tron ger hjälper dem att på ett djupare sätt acceptera smärtan som ett mysterium och ger dem kraft att bära dem med uthållighet. Genom Kristi ord vet de inte bara vilken mening och vilket värde sjukdomen har för deras egen och hela världens frälsning. De vet dessutom, att de just som sjuka är älskade av Kristus, han som under sitt liv besökte och botade så många sjuka.

2. Även om sjukdomen egentligen hänger samman med människans villkor som syndare är det oftast inte rätt att betrakta den som ett straff, som drabbar individen för hans egna synders skull (jfr Joh 9:3). Därtill kommer att Kristus som är utan synd i sitt lidande själv tog på sig alla synder och delade människans plågor (jfr Jes 53:4–5). Ja, alltjämt är det han som plågas och ängslas i sina lemmar, då vi måste lida. Men allt detta tycks oss hastigt övergående och rentav lätt att bära, då det rikligen uppvägs av den eviga härlighet som är beredd åt oss (jfr 2 Kor 4:17).

3. Det ingår i den gudomliga försynens ordning att människan verkligen bekämpar alla sjukdomar och vårdar sig om en god hälsa för att så kunna uppfylla sina förpliktelser i kyrka och samhälle. Detta utesluter dock inte att hon alltid bör vara beredd att uppfylla vad som fattas i Kristi lidande till världens frälsning, medan hon väntar på att som en del av skapelsen uppnå Guds barns härliga frihet (jfr Kol 1:24; Rom 8:19–21).

De sjuka har också till uppgift i kyrkan att genom sitt vittnesbörd vara en påminnelse för andra att inte glömma det som är väsentligt i livet och hör himmelriket till. Därigenom visar de även att människans liv, hemfallet åt döden, skulle återlösas genom Kristi döds och uppståndelses mysterium.

4. Nu är det inte bara de sjuka som skall bekämpa sjukdomarna. Också läkare och andra som på olika sätt kommer de sjuka till hjälp, skall beakta allt de kan tänkas göra, pröva och utröna för att de sjuka skall återfå sin hälsa till kropp och själ. När de så gör uppfyller de Kristi ord och bud att besöka de sjuka. Och han anförtror oss då hela människan och vill att vi hjälper henne lika väl med materiellt stöd som med andlig tröst.

II SAKRAMENTSFÖRVALTNINGEN FÖR DE SJUKA

A. De sjukas smörjelse

5. Evangelierna vittnar till fullo om all den omsorg till kropp och själ som Herren visade de sjuka och som han även befallde sina troende att visa. Nya testamentet framhåller framför allt smörjelsens sakrament, som han själv har instiftat och som aposteln Jakob talar om i sitt brev. Därför har också kyrkan alltid brukat fira detta sakrament för sina medlemmar genom prästernas smörjelse och förbön. Hon anbefaller därigenom de sjuka åt den lidande och förhäriligade Herren för att han skall göra dem friska och frälsa dem (jfr Jak 5:14–16). I synnerhet uppmanar han dem att av fri vilja förena sig med Kristi lidande och död (jfr Rom 8:17)¹⁵ och så frambära sig själva för gudsfolkets bästa.

Den människa som är allvarligt sjuk behöver nämligen Guds nåd på ett särskilt sätt. I annat fall löper hon risken att så ansättas av ångest att hennes själsliga krafter blir försvagade, och så utsätts för frestelser, att hon sviktar i sin tro. Därför ger Kristus åt sina sjuka troende smörjelsens sakrament som ett verksamt stöd.¹⁷

Firandet av detta sakrament består framför allt i att prästen lägger händerna på den sjuka personen, ber i tro för honom eller henne och smörjer honom eller henne med en olja som är helgad genom Guds välsignelse. Det är denna rit som är tecknet på och meddelar sakramentets nåd.

6. Detta sakrament ger den sjuke den helige Andes nåd som hjälper hela människan till frälsning, stärker hennes förtröstan på Gud och ger henne kraft att motstå den svåra frestelsen och dödsångesten. Så kan hon inte bara uthärda sina lidanden utan även bekämpa dem och återvinna hälsan, om det gagnar hennes andliga frälsning. Sakramentet förmedlar även, om så är nödvändigt, syndernas förlåtelse och fullbordar den kristna boten.¹⁸

7. Den heliga smörjelsen är förknippad med trons bön (jfr Jak 5:15). Den ger uttryck åt den tro som framför allt skall uppväckas såväl hos den som meddelar sakramentet som i synnerhet hos den som mottar det. Den sjuke blir nämligen frälst genom sin egen och kyrkans tro på Kristi död och uppståndelse, källan till sakramentets verkan (jfr Jak 5:15),¹⁹ och på evighetens rike, varpå sakramentet är en underpant.

a) De som skall motta de sjukas smörjelse

8. I Jakobs brev sägs det, att smörjelsen skall ges åt de sjuka för att de skall återvinna sin hälsa och bli frälsta.²⁰ Därför skall man lägga sig vinn om att den heliga smörjelsen utan alla betänkligheter ges åt varje troende som svävar i livsfara på grund av sjukdom eller ålderdomssvagheter, om det alls finns någon grund för antagandet att så är fallet²², i förekommande fall efter att man har inhämtat en läkares bedömning.

9. Detta sakrament kan ges på nytt om den sjuke tillfrisknat eller om ett allvarligt kristillstånd återkommer under samma sjukdom.

10. En sjuk som måste opereras på grund av livshotande sjukdom kan motta smörjelsen före operationen.

11. Man kan ge den heliga smörjelsen åt gamla människor vilkas krafter är i starkt avtagande, även när man inte förutser någon allvarlig sjukdom.

12. Den heliga smörjelsen kan meddelas även åt barn som är gamla nog att förstå att detta sakrament är avsett att ge dem tröst och mod.

13. Såväl i församlingen som i hemmen bör katekesundervisningen lära de troende att själva i god tid begära smörjelsen och att med helhjärtad tro och andakt motta den, så att de inte ger efter för den ovanan att dröja med detta sakrament. Alla som hjälper de sjuka bör också få undervisning om detta sakraments natur.

14. Man kan ge den heliga smörjelsen åt sådana sjuka som, trots förlusten av sinnen och förnuftets bruk, sannolikt såsom troende skulle ha begärt sakramentet medan de ännu hade sina själsförmögenheter i behåll. Den präst som kallas till en redan avliden skall be för honom (henne) att Gud måtte förlåta hans (hennes) synder och barmhärtigt ta emot honom i sitt rike. Däremot skall han ej meddela smörjelsen. I de fall han tvekar om den sjuke verkligen är död, kan han ge detta sakrament villkorligt (nr 135).²³

b) Förvaltaren av sjuksmörjelsens sakrament

16. Endast en präst eller biskop är rätt förvaltare av de sjukas smörjelse.²⁴ Biskopar, kyrkoherdar och deras kaplaner, de präster som har till uppgift att ta hand om sjalvården bland sjuka och åldringar intagna på sjukhus, och föreståndare för ordenskommuniteter av prästerlig karaktär är ordinarie förvaltare av detta sakrament.²⁵

17. Det åligger dem att med hjälp av ordens- och lekfolk ge de sjuka och övriga närvarande en lämplig sakramentsförberedelse, liksom att meddela sakramentet åt de sjuka. Det tillkommer stiftsbiskoparna och därmed jämställda, att reglera de gudstjänster till vilka man eventuellt samlar sjuka från olika församlingar eller sjukhus för att gemensamt motta den heliga smörjelsen.

18. Övriga präster kan meddela smörjelsen med tillstånd av sådan sakramentsförvaltare som omtalas ovan under nr 16. I nödfall är det tillräckligt att de förutsätter detta tillstånd och att de i efterhand underrättar kyrkoherden eller sjukhusprästen om att de meddelat smörjelsen.

19. Då två eller flera präster är närvarande hos en enda sjuk, är det ingenting som hindrar att en av dem ber bönerna och företar smörjelsen med uttalande av den sakramentala formeln medan de andra mellan sig fördelar övriga delar av riten, t.ex. inledningen, skriftläsningarna eller litaniorna. Dessutom kan var och en av dem delta i handpåläggningen.

c) Vad som krävs för att fira smörjelsens sakrament

20. Lämplig materia för sakramentet är olivolja eller annan växtolja.²⁶

21. Oljan för de sjukas smörjelse bör vara välsignad av biskopen eller sådan präst som har befogenhet därtill i kraft av den kanoniska lagen eller särskilt tillstånd från den Apostoliska stolen.

Rätt att välsigna oljan för de sjukas smörjelse äger förutom biskopen:

a) den som enligt lag är jämställd med stiftsbiskop;

b) i nödfall varje präst.²⁷

Välsignelsen av de sjukas olja sker vanligen genom biskopen på skärtorsdagen.²⁸

22. Då enligt 21b en präst skall välsigna oljan inom riten för smörjelsen kan han själv medföra denna olja. Men även den sjukas familj kan hålla den beredd i ett lämpligt kärl. Det som återstår av den välsignade oljan efter smörjelsen skall torkas upp med en bomullstuss och brännas.

Då prästen använder redan välsignad olja skall han medföra denna i det kärl i vilket den förvaras. Detta kärl skall vara tillverkat av lämpligt material. Det skall vara rent och innehålla tillräckligt med olja, utgjuten i bomull. Efter smörjelsen återställer prästen kärlet på den värdiga plats där det förvaras. Han skall sörja för att oljan förblir tjänlig för sitt bruk. Dock skall han tillse, att den förnyas vart år i rätt tid, sedan biskopen välsignat den på skärtorsdagen eller oftare om så är nödvändigt.

23. Smörjelsen meddelas på så sätt, att man smörjer den sjukas panna och händer. Det är lämpligt att uppdelat formeln så att dess första del uttalas då pannan smörjes, dess andra då händerna smörjes. I nödfall räcker det likväl med den enda smörjning och då på pannan eller, om något särskilt skäl på grund av den sjukas situation föreligger, på annan lämpligare kroppsdel. Dock skall formeln uttalas

fullständigt.

24. Ingenting hindrar dock att man med tanke på olika folkslags mentalitet och traditioner ökar antalet smörjningar eller att man väljer andra kroppsdelar att smörja. Detta bör ordnas i de särskilda stiftsritual som skall skapas.

25. Den formel varmed de sjukas smörjelse skall meddelas enligt den latinska riten är följande: Må Herren genom denna heliga smörjelse och sin stora godhet och barmhärtighet komma dig till hjälp med den helige Andes nåd, så att du befrias från all synd och frälst får stå upp igen.

B. Vägkosten

26. Då stunden är kommen för en troende att skiljas hädan från detta liv skall han (hon) styrkas med Kristi kropp och blod såsom vägkost, underpanten på uppståndelsen enligt Herrens ord: ”Den som äter mitt kött och dricker mitt blod har evigt liv, och jag skall låta honom uppstå på den sista dagen” (Joh 6:54). Om möjligt skall vägkosten ges i mässan, så att den sjuke kan motta den under båda gestalterna. Ty den kommunion vilken mottas såsom vägkost bör ses som ett särskilt tecken på deltagandet i det mysterium som firas i mässan, dvs Herrens övergång från världen till Fadern genom döden.²⁹

27. Alla döpta som kan ta emot kommunionen är förpliktade att motta vägkosten i varje situation som medför dödsfara, oavsett orsaken därtill. Prästerna skall göra allt för att de troende inte dröjer med att ta emot detta sakrament, utan att det sker medan de ännu är vid fullt medvetande.³⁰

28. Det är dessutom önskvärt, att de troende som mottar vägkosten förnyar sin doptro. I den har de nämligen blivit Guds barn och fått löftet om evigt liv i arv.

29. Ordinarie förvaltare av vägkosten är kyrkoherdarna och deras kaplaner, sjukhuspräster och föreståndare för ordenskommuniteter av prästerlig karaktär. I nödfall kan varje präst ge vägkosten. Han skall därvid åtminstone förutsätta tillstånd av berättigad sakramentsförvaltare. Om ingen präst finns till hands, kan vägkosten ges av diakon eller sådan lekman, man eller kvinna, som biskopen vederbörligen förordnat att ge kommunion till detroende. Om så sker, skall diakonen följa den rit som anges i ritualen. Övriga skall följa den vanliga riten för kommunionutdelning. Dock skall de använda den distributionsformel som detta ritual anger för vägkosten (nr 12).

C. Gemensam rit för meddelande av flera sakrament

30. För att lättare kunna ta hänsyn till de särskilda fall, då en troende helt oväntat råkar i omedelbar dödsfara, antingen genom en hastigt påkommen sjukdom eller av andra orsaker, står den gemensamma riten till buds. I den mottar den sjuke botens, smörjelsens och vägkostens sakrament i ett sammanhang.

Om dödsfaran är överhängande, så att tiden inte räcker till att utdela sakramenten på ovan omtalade sätt, skall den sjuke ges tillfälle att först bikta sig, vilket i nödfall kan ske i mer allmänna ordalag (*generice*). Därpå ger man honom vägkosten, som alla troende är förpliktade att motta i dödsfara. Om tillräcklig tid återstår, får han till slut den heliga smörjelsen.

Om sjukdomens art hindrar honom från att motta kommunionen, skall man ge honom den heliga smörjelsen.

31. Om konfirmationens sakrament skall meddelas åt den sjuke, bör man beakta vad som anges under nr 117, 124, 136–137.

Vid berättigat hinder för biskopen eller då han inte utan svårighet kan komma, äger följande personer rätt att vid dödsfara konfirmera: kyrkoherdar och vikarierande kyrkoherdar, i deras frånvaro kaplaner, präster som förestår särskilda, i laga ordning upprättade församlingar, församlingsadministratörer, församlingsmoderatorer och subsidiarier.

Om ingen av dessa präster är tillgänglig, kan varje präst konfirmera utan att ådra sig någon censur eller något kanoniskt straff.³¹

III. FÖRPLIKTELSE OCH TJÄNSTER ATT VISA DE SJUKA

32. Kyrkan är Kristi kropp. Om en av hennes lemmar lider, lider alla (1 Kor 12:26).³² Därför håller hon högt i ära alla barmhärtighetsgärningar som görs för de sjuka, liksom all ömsesidig hjälp för att mildra olika slag av mänsklig nöd. ³³ Alla teknikens ansträngningar att förlänga det biologiska livet³⁴ och all hjärtats omsorg om de sjuka, vem som än visar den, kan sägas förbereda människan på evangeliet och är på något sätt en del av Kristi tjänande gärning till hennes hjälp.³⁵

33. Därför är det en i hög grad viktig uppgift för alla döpta att i Kristi kropp delta i detta tjänande, inspirerat av ömsesidig kärlek. Detta gäller kampen mot sjukdomarna, kärleken till de sjuka och sakramentsfirandet för dem. Som alla sakrament har även de som är avsedda för de sjuka gemenskapskaraktär, vilket så långt möjligt bör komma till uttryck när de firas.

34. De sjukas anhöriga och vårdare är kallade att på särskilt sätt ta del i detta tjänande. Det är framför allt de som skall hjälpa de sjuka genom att be med dem och tala till dem med ord präglade av tro, som skall anbefalla dem åt den lidande och förhärligade Herren, uppmana dem att villigt förena sig med Kristi lidande och död och att frambära sig själva för gudsfolkets bästa. 36 Det är också deras uppgift att, då sjukdomen tar en allvarlig vändning, underrätta kyrkoherden och på ett klokt sätt förbereda den sjuke på att i god tid motta sakramenten.

35. Prästen, framför allt kyrkoherdarna och övriga som omnämnts ovan under nr 16, skall alltid tänka på sin förpliktelse att själva med iver besöka de sjuka och visa dem sin kärleksfulla omtanke.³⁷ I synnerhet när de meddelar sakramenten skall de inge de närvarande hopp och väcka deras tro på Kristus som har lidit och nu är förhärligad. Genom att ge uttryck åt kyrkans moderliga medkänsla och skänka trons tröst kan de ge de troende nytt mod och inrikta andra på livet efter detta.

36. För att man bättre skall fatta allt som sägs om smörjelsens och vägkostens sakrament och för att tron skall få rikare näring och kraft så att den bättre kan komma till uttryck, är en god och anpassad kateketisk undervisning av största vikt. Denna skall rikta sig till de troende i allmänhet, men särskilt till de sjuka och förbereda dem på att aktivt delta i det liturgiska firandet, i synnerhet om många skall delta gemensamt. Ty trons bön som omger sakramentsfirandet gagnar själva bekännelsen av tron.

37. Då prästen förbereder och ordnar sakramentsliturgin, skall han göra sig underrättad om den sjuka personens tillstånd, så att han kan ta hänsyn därtill vid utformningen av ritens olika moment, t.ex. skriftläsningar och böner, om mässan skall firas eller ej, hur vägkoston skall meddelas osv. Så vitt möjligt skall prästen göra allt detta tillsammans med den sjuka personen och hans (hennes) familj och därvid förklara meningen med sakramenten.

IV. BISKOPSKONFERENSERNAS BEFOGENHET ATT ANPASSA RITEN

38. I kraft av konstitutionen om den heliga liturgin (art 63b) tillkommer det biskopskonferenserna att i särskilda stiftsritual införa ett kapitel som motsvarar detta kapitel i det romerska ritualen. Med den Apostoliska stolens godkännande kan detta komma till användning i de områden för vilka det är avsett.

I enlighet härmed kan biskopskonferenserna:

a) bestämma de anpassningar om vilka stadgas i konstitutionen om den heliga liturgin, art. 39;

b) grundligt och klokt överväga vad som är lämpligt att behålla av ett enskilt folks traditioner och därvid beakta vad som svarar mot dess mentalitet; liksom att föreslå den Apostoliska stolen och med dess samtycke införa andra anpassningar som kan anses

nyttiga eller nödvändiga;

c) bevara eller anpassa vissa särskilda element i redan befintliga särskilda ritual för sjuka, så långt dessa låter sig förenas med Andra Vatikankoncilietts konstitution om den heliga liturgin och våra dagars behov;

d) förbereda sådana översättningar av texterna som verkligen motsvarar olika kulturers språk och mentalitet och förse dem med lämpliga melodier om så anses lämpligt;

e) om nödvändigt anpassa och komplettera det romerska ritualets förord för att underlätta de troendes direkta och aktiva deltagande;

f) i sina utgåvor av de liturgiska böckerna ordna materialet så att det bäst passar dess pastorala användning.

39. Då det romerska ritualet anger flera alternativa formuleringar, kan även ovannämnda särskilda stiftsritual tillfoga andra formuleringar av samma slag.

V. ANPASSNINGAR SOM KAN GÖRAS AV SAKRAMENTSFÖRVALTAREN

40. Prästen skall beakta föreliggande omständigheter och andra nödvändiga behov, liksom de troendes önskemål. Han kan fritt nyttja de olika varianter som föreslås i ritens.

a) Framför allt skall han vara uppmärksam på att de sjukas trötthet och kroppsliga tillstånd kan växla varje dag och till och med varje timme. Om så är nödvändigt kan han därför förkorta den liturgiska handlingen.

b) Då inga troende är församlade för att delta, skall prästen komma ihåg, att han och den sjuke (den sjuka) redan i sig själva är kyrkan. Han skall därför både före och efter sakramentsfirandet söka förmedla gemenskapens kärlek och hjälp till den sjuka personen. Han bör göra detta antingen själv eller, om den sjuka personen så tillåter, genom någon medlem av den lokala församlingen.

c) Om den sjuke (sjuka) återfår hälsan efter smörjelsen, skall prästen säga honom (henne) att han (hon) bör tacka Gud för detta, t.ex. genom att delta i tacksägelsemässan eller på annat lämpligt sätt.

41. Vid firandet av de sjukas sakrament skall prästen alltså bevara ritens struktur, som han likväl kan anpassa efter lokala och personliga omständigheter. Botakten skall lämpligen ske vid ritens början eller efter skriftläsningen.

I stället för tacksägelsebönen efter oljevigningen kan han, om så är nödvändigt, använda den erinran som är förutsedd. Han skall i synnerhet tänka på detta, då den sjuke (sjuka) är intagen på sjukhus och andra sjuka på samma sjukrum inte deltar i den liturgiska handlingen.

KAPITEL I

ORDNING FÖR SJUKBESÖK OCH SJUKKOMMUNION

SJUKBESÖK

42. Alla troende bör dela Kristi och kyrkans kärleksfulla omtanke om de sjuka genom att besöka dem med hänsyn till deras tillstånd , trösta dem i Herren och visa dem andlig och materiell omsorg.

43. Tron lär oss att all sjukdom är meningsfull i frälsningsmysteriets sammanhang. De sjuka kan förena sig med den lidande Kristus och genom bönen helga sin sjukdom och så finna kraft att uthärda de plågor som kan vara förenade med den. Därför bör framför allt kyrkoherdarna och alla som vårdar sjuka stärka dessa människor i tron och undervisa dem om sjukdomens mening och betydelse. Efter omständigheterna bör de även söka föra dem till att ofta ta emot botens och eukaristins sakrament. I synnerhet är det av vikt att sjuka som är i dödsfara i tid mottar den heliga smörjelsen och vägkosten.

44. De sjuka bör få hjälp att be, såväl ensamma som tillsammans med de anhöriga eller sjukvårdspersonalen. Den heliga Skrift är den bästa källan till denna bön, vare sig den är en betraktelse över sjukdomen som ett den mänskliga svaghetens mysterium, knutet till Kristi person och verk, eller den är en kärlekens bön, formulerad i ord med hjälp av Psaltaren eller andra bibeltexter. De sjuka bör få allt tänkbart stöd till sådan bön. Framför allt bör prästerna visa sig villiga att be tillsammans med dem.

45. När prästen besöker en sjuk kan han forma den gemensamma andakten som en ordets gudstjänst, anpassad efter den föreliggande situationen. Han bör därför förbereda den genom ett personligt samtal med den sjuke. Till läsningen av Guds ord fogar han en bön, hämtad ur Psaltaren eller ur kyrkans övriga böneskatt. Till slut ger han den sjuke (den sjuka) välsignelsen, om möjligt under handpåläggning.

II. SJUKKOMMUNION

46. Det är själasörjarnas uppgift att bereda sjuka och åldringar tillfälle att ofta, om möjligt dagligen, särskilt under påsktiden, motta eukaristin, även om de inte är allvarligt sjuka eller i omedelbar dödsfara. Detta kan ske vid vilken tid på dagen som helst. De sjuka som inte kan motta eukaristin under brödets gestalt kan göra detta enbart under vinets. Därvid skall man iaktta vad som säges nedan under nr 95. De som vårdar en sjuk kan motta den heliga kommunionen tillsammans med denne, under iakttagande av gällande bestämmelser.

47. När kommunionen skall ges utanför kyrkan, skall de heliga gestalterna bäras i en pyxis eller i ett annat tillslutet kärl på lämpligaste sätt, enligt de lokala omständigheterna.

48. De som bor tillsammans med den sjuke (sjuka) eller som vårdar honom (henne) bör på förhand få veta, att ett bord, täckt med en linneduk på vilket man kan lägga Sakramentet, bör finnas i sjukrummet. Om så är brukligt, ställer man på bordet även en vigvattenskål med aspensorium eller en kvist att stänka vigvatten med och ett par ljus.

ORDINARIE RIT FÖR SJUKKOMMUNION

49. Prästen bör vara klädd på sätt som passar denna liturgiska handling. Han hälsar på den sjuke (sjuka) och övriga närvarande med följande eller liknande ord:
Frid vare över detta hus och alla som bor här.

eller:

Herrens frid vare med er (dig).

Alternativa formuleringar återfinns under nr 230, 231.

Prästen lägger pyxis med Sakramentet på bordet. Jämte övriga närvarande knäböjer han och tillber Herrens kropp.

50. Om så är lämpligt bestänker han den sjuke (sjuka) och sjukrummet med vigvatten. Han använder då följande formulering eller någon annan av dem som föreslås i det särskilda stiftsritualet:

Må detta vigvatten påminna dig och oss alla
om vårt dop till frälsning i Kristi död och uppståndelse.

51. Vid behov hör prästen den sjukas (sjukas) bikt.

52. Om så inte är fallet eller om även andra skall motta kommunionen, uppmanar prästen den sjuke och övriga närvarande att läsa allmänna syndabekännelsen:

Låt oss besinna oss
och bekänna vår synd och skuld,
så att vi rätt kan fira denna heliga handling.

Efter en stunds tystnad säger alla:

Jag bekänner inför Gud allsmäktig

och er, mina bröder och systrar, att jag har syndat i tankar och ord, gärningar och underlåtelse.

Man slår sig för bröstet.

Genom min skuld, min skuld, min egen stora skuld.

Därför ber jag den saliga, alltid rena jungfrun Maria, alla änglar och helgon och er, mina bröder och systrar, att be för mig till Herren, vår Gud.

Prästen: Gud allsmäktig förlåte oss våra synder i sin stora barmhärtighet och före oss till det eviga livet.

Alla svarar: Amen.

Alternativa formuleringar återfinns under nr 232–233.

53. Om så är lämpligt, läser någon av de närvarande eller prästen själv ur den heliga Skrift, t.ex.:

Joh 6:54–55 Den som äter mitt kött och dricker mitt blod har evigt liv, och jag skall låta honom uppstå på den sista dagen. Ty mitt kött är verklig föda, och mitt blod är verklig dryck.

Joh 6:54–58 Den som äter mitt kött och dricker mitt blod har evigt liv, och jag skall låta honom uppstå på den sista dagen. Ty mitt kött är verklig föda, och mitt blod är verklig dryck. Den som äter mitt kött och dricker mitt blod förblir i mig och jag i honom. Liksom den levande Fadern har sänt mig och jag lever genom Fadern, skall också den som äter mig leva genom mig. Detta är brödet som har kommit ner från himlen, ett annat bröd än det som fäderna åt. De dog, men den som äter detta bröd skall leva i evighet.

Joh 14:6 Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig.

Joh 14:23 Om någon älskar mig, bevarar han mitt ord, och min fader skall älska honom, och vi skall komma till honom och stanna hos honom.

Joh 15:4–5a Bli kvar i mig, så blir jag kvar i er. Liksom grenen inte kan bära frukt av sig själv, om den inte sitter kvar på vinstocken, kan inte heller ni göra det, om ni inte är kvar i mig. Jag är vinstocken, ni är grenarna.

1 Kor 11:26 Var gång ni äter det brödet och dricker den bägaren förkunnar ni alltså Herrens död, till dess han kommer.

eller: Joh 14:27; 15:5; 1 Joh 4:16

Prästen kan eventuellt göra en kort utläggning av den lästa texten.

54. Alla ber därefter Herrens bön, som prästen inleder med följande eller liknande ord:

Låt oss nu alla bedja så som vår Herre Jesus Kristus själv har lärt oss:

Alla: Fader vår, som är i himmelen.

Helgat varde ditt namn.

Tillkomme ditt rike.

Ske din vilja, såsom i himmelen,

så ock på jorden.

Vårt dagliga bröd giv oss i dag.

Och förlåt oss våra skulder,

såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro.

Och inled oss icke i frestelse,

utan fräls oss ifrån ondo.

55. Prästen visar Sakramentet och säger:

Se Guds lamm, som borttager världens synder.

Saliga de som blivit kallade till Lammets måltid.

Den sjuke (sjuka) och övriga kommunikanter säger:

Herre, jag är inte värdig att du går in under mitt tak, men säg bara ett ord, så blir min själ helad.

Prästen räcker den sjuke (sjuka) Sakramentet och säger:

Kristi kropp (Eventuellt: Kristi blod).

Den sjuke (sjuka) svarar:

Amen.

Övriga kommunikanter mottar Sakramentet på vanligt sätt.

57. Efter kommunion rengör prästen pyxis eller kalken på vanligt sätt. Alla kan be en stund i tystnad, varefter prästen avslutar med följande bön:

Herre, helige Fader, allsmäktige evige Gud,

du har givit vår broder N. (vår syster N.)

del av vår Herres Jesu Kristi kropp (och blod).

Vi ber dig att detta för evigt må läka honom/henne

till kropp och själ.

Genom Jesus Kristus, vår Herre.

R/. Amen.

Alternativa böner återfinns under nr 234–236.

58. Prästen välsignar så den sjuke och övriga närvarande. Han gör därvid ett korstecken med pyxis, om denna fortfarande innehåller Sakramentet.

Alternativa formuleringar återfinns under nr 79, 237 eller 238. Man kan även använda välsignelseformuleringarna ur mässans ordinarium.

2. FÖRKORTAD RIT FÖR SJUKKOMMUNION

59. Denna ordning användes, då den heliga kommunionen skall ges åt flera sjuka som vårdas i olika rum på samma sjukhus. Man kan om så är lämpligt tillfoga olika element ur den vanliga riten.

60. Om någon så önskar, hör prästen bikt vid lämplig tidpunkt före utdelandet av kommunionen

61. Den liturgiska handlingen påbörjas i sjukhuskapellet eller i det rum, där kommunion först skall utdelas.

Prästen inleder med följande antifon eller med en annan som återfinns i stiftsritualet:

Heliga gästabud,
åminnelse av Kristi lidande:
här äter han med oss och är vår föda,
här flödar nåden,
här ges en pant på himlens härlighet. (PT Halleluja.)

62. Prästen bär sedan kommunionen till de olika sjuka. Han kan åtföljas av någon som bär ett brinnande ljus. I varje rum där han kommer in säger han samtidigt till alla kommunikanter eller till varje kommunikant:

Se Guds lamm, som borttager världens synder.
Saliga de som blivit kallade till Lammets måltid.

Varje kommunikant säger en gång:

Herre, jag är inte värdig
att du går in under mitt tak,
men säg bara ett ord, så blir min själ helad.

De mottar därefter kommunionen som vanligt.

63. Slutbönen kan bedjas i sjukhuskapellet eller i det sjukrum, där kommunionen sist har utdelats. Välsignelsen utelämnas.

KAPITEL II

ORDNING FÖR DE SJUKAS SMÖRJELSE

ORDINARIE RIT

Förberedelse

64. Den präst, som skall ge smörjelsens sakrament, bör göra sig underrättad om den sjuka personens tillstånd för att man hänsyn därtill ordna den liturgiska handlingen, välja bibelläsningar och böner. Så vitt möjligt skall han göra detta i samråd med den sjuke (sjuka) och dennes (dennas) familj. Han skall därvid också förklara sakramentets betydelse.

65. Om det är nödvändigt att den sjuke (sjuka) tar emot botens sakrament bör prästen om möjligt ge tillfälle därtill i förväg. Om den sjuke (sjuka) mottar botens sakrament i samband med smörjelsen skall detta ske som inledande moment till hela riten. Om så inte sker, inleds den liturgiska handlingen med en botakt.

66. Om den sjuka personen inte är sängliggande kan han (hon) ta emot sakramentet i kyrkan eller i annan lämplig lokal, där passande sittplats bereds åt honom (henne) och där hans (hennes) närmaste och vänner som vill delta i akten kan samlas.

På sjukhus skall prästen ta hänsyn till övriga sjuka, i synnerhet till dem som ligger på samma rum. Han bör tänka på om de vill ta del i handlingen, om den eventuellt kommer att trötta dem eller, för den händelse de inte är katoliker, om den kan tänkas besvära dem.

67. Nedanstående rit skall iaktas även då smörjelsens sakrament ges åt flera sjuka samtidigt. Allt säges då blott en gång och i pluralis. Dock skall handpåläggningen och själva smörjelsen med åtföljande formel ske för var och en särskilt.

Inledning

68. Prästen bör vara klädd på sätt som passar denna liturgiska handling. Han hälsar på den sjuke (sjuka) och övriga närvarande med följande eller liknande ord:
Frid över detta hus och alla dem som bor här.

eller:

Herrens frid vare med er (dig).

Alternativa formuleringar för hälsningen återfinns under nr 230–231.

69. Om så är lämpligt bestänker han den sjuke/sjuka och sjukrummet med vigvatten. Han använder då följande formulering eller någon annan av dem som föreslås i det särskilda stiftsritualet:

Må detta vigvatten påminna dig och oss alla
om vårt dop till frälsning
i Kristi död och uppståndelse.

70. Han säger därefter till alla närvarande:

Kära vänner,
vi läser i evangeliet om de sjuka
som kom till Herren Jesus Kristus
och bad att han skulle bota dem.
Han, som har lidit så mycket för oss,
är nu här mitt ibland oss,
som har samlats i hans namn.
Genom aposteln Jakob lär han oss;
”Är någon av er sjuk?
Då skall han kalla till sig församlingens präster,
och de skall bedja över honom
och smörja honom med olja i Herrens namn.
Bönen, som de ber i tro, skall rädda den sjuke,
Herren skall resa upp honom från sjukbädden,
och om han har begått synder
skall han få förlåtelse för dem.”
Låt oss därför anbefalla vår sjuke broder N./vår sjuka syster N.
åt Kristi nåd och kraft
så att han/hon kan finna lindring
och vinna hälsa till kropp och själ.

Han kan i stället be den bön som återfinns under nr 239.

Botakt

71. Då botens sakrament inte meddelas, läser man i stället allmänna syndabekännelsen:

Låt oss besinna oss
och bekänna vår synd och skuld,

så att vi rätt kan fira denna heliga handling.

Efter en stunds tystnad säger alla:

Jag bekänner inför Gud allsmäktig och er, mina bröder och systrar, att jag har syndat i tankar och ord, gärningar och underlåtelse.

Man slår sig för bröstet.

Genom min skuld, min skuld, min egen stora skuld.

Därför ber jag den saliga, alltid rena jungfrun Maria, alla änglar och helgon och er, mina bröder och systrar, att be för mig till Herren, vår Gud.

Prästen: Gud allsmäktig förlåte oss våra synder i sin stora barmhärtighet och före oss till det eviga livet.

Alla svarar: Amen.

Alternativa formuleringar av botakten återfinns under nr 232–233.

Läsning ur den heliga Skrift

72. Någon av de närvarande eller prästen själv läser därpå en kort text ur den heliga Skrift:

(Bröder och systrar), hör det heliga evangeliets ord enligt Matteus.

(Matt 8:5–10, 13)

Vid den tiden när Jesus gick in i Kafarnaum, kom en officer fram till honom och bad om hjälp: ”Herre, min tjänare ligger förlamad där hemma och har svåra plågor.” Jesus sade: ”Skall då jag komma och bota honom?” Officeren svarade: ”Herre, jag är inte värd att du går in under mitt tak. Men säg bara ett ord, så blir pojken frisk. Jag är själv en som står under befäl och jag har soldater under mig, och säger jag till den ene: Gå, så går han, och till den

andre: Kom, så kommer han, och säger jag till min tjänare: Gör det här, så gör han det.” Jesus blev förvånad och sade till dem som följde honom: ”Sannerligen, inte hos någon i Israel har jag funnit en så stark tro. Och till officeren sade Jesus: ”Gå. Du trodde och det skall ske.” Och i det ögonblicket blev pojken frisk.

Man kan också välja en annan läsning, exempelvis någon av dem som föreslås nedan i nr. 153 ff. Prästen kan eventuellt göra en kort utläggning av den lästa texten.

Litania

73. Följande litania kan läsas före eller efter, eventuellt både före och efter själva smörjelsen. Alltefter omständigheterna kan prästen anpassa eller förkorta den.

Låt oss i tro och ödmjukhet be till Herren för vår broder /syster N.
Herre, kom i din godhet honom /henne och alla andra sjuka till hjälp.

Alla: Herre, hör vår bön.

Hjälp även alla dem som vårdar de sjuka.

Alla: Herre, hör vår bön.

Skänk lindring åt vår broder /syster N. och befria honom /henne från allt ont.

Alla: Herre, hör vår bön.

Styrk honom /henne med den heliga smörjelsen och gör honom /henne fri från all synd och frestelse.

Alla: Herre, hör vår bön.

Ge liv, hälsa och frälsning åt honom/henne
som vi nu skall lägga händerna på i ditt namn.

Alternativa formuleringar återfinns under nr 240–241.

74. Under tystnad lägger prästen händerna på den sjukes (de sjukas) huvud.

Välsignelse av oljan

75. Om prästen skall välsigna oljan inom ritens för smörjelsen i enlighet med vad som sägs under nr 21 följer han nedanstående ordning:

Låt oss bedja.

Gud, du tröstens Fader,
du har sänt din Son att lindra och läka
de sjukas alla plågor.
Hör dina troendes böner

och sänd din helige Ande, Tröstaren,
ned över denna olja.
Ur det grönskande trädet
har du låtit den växa fram till att stärka vår kropp.
Låt alla, som blir smorda med denna olja,
helgad + genom din välsignelse,
i den finna skydd till kropp, själ och ande.
Må den lindra deras sorg och smärta
och göra dem friska på nytt.
Herre, gör den till din heliga olja,
för oss välsignad av dig
i vår Herres Jesu Kristi namn,
Han som med dig, Fader, lever och råder
från evighet till evighet.

Alla: Amen.

Alternativ formulering återfinns under nr 242.

75. Om oljan redan är välsignad, ber man följande tacksägelsebön:

Välsignad är du, Gud Fader allsmäktig,
som har sänt din Son i världen för oss och vår frälsning.

Alla:
Välsignad vare Gud i evighet.

Välsignad är du, Gud, evige Son,
som har stigit ned och blivit en av oss
för att bota våra sjukdomar.

Alla:
Välsignad vare Gud i evighet.

Välsignad är du, Gud, helige Ande och Tröstare,
som stärker vår kroppsliga svaghet
med din beständiga kraft.

Alla:
Välsignad vare Gud i evighet.

Herre, ge din tjänare/tjänarinna N.,
som i tro skall bli smord med denna heliga olja,
styrka att bära alla sina plågor,
och trösta honom/henne i hans/hennes svaghet.
Genom Kristus, vår Herre.

Alla:
Amen.

Den heliga smörjelsen

76. Prästen smörjer därpå den heliga oljan på den sjukes panna och händer. Han säger samtidigt, en enda gång:

Må genom denna heliga smörjelse
Herren i sin rika kärlek och barmhärtighet
komma dig till hjälp med den helige Andes nåd.

R/. Amen.

Må han befria dig från all synd och nådigt rädda dig och resa dig upp.

R/. Amen.

Därefter ber prästen följande bön:

Låt oss bedja.

Herre, vår Frälsare,
bota genom din helige Andes nåd
vår broder/syster från hans/hennes sjukdom.
Läk hans/hennes sår
och förlåt hans/hennes synder.
Fördriv ifrån honom/henne
all själens smärta och kroppens plåga
och giv honom/henne på nytt den fulla hälsan.
Återställ honom/henne så i din godhet
och låt honom/henne återvända
till sina tidigare uppgifter.
Du som lever och råder i evighet.

R/. Amen.

eller:

Herre Jesus Kristus,
du har blivit människa som vi
för att frälsa oss och bota våra sjuka.
Se i nåd till din tjänare/tjänarinna
som hoppas på hälsa till kropp och själ.
I ditt namn har vi smort honom/henne
med den heliga oljan,
för att du skall styrka och trösta honom/henne
och så låta honom/henne återfå sina krafter

och över vinna sin sjukdom.
Du, som har inbjudit honom/henne
att dela ditt lidande,
ge honom/henne även hoppet om
att hans/hennes sjukdom och smärta bär frukt.
Du som lever och råder i evighet.

R/. Amen.

Alternativa böner, anpassade efter olika omständigheter, återfinns nedan under nr. 243–246.

Avslutning

78. Alla ber till avslutning Herrens bön, som prästen inleder med dessa eller liknande ord:

Låt oss nu alla bedja så som vår Herre Jesus Kristus själv har lärt oss:

Alla: Fader vår, som är i himmelen.

Helgat varde ditt namn.

Tillkomme ditt rike.

Ske din vilja, såsom i himmelen,
så ock på jorden.

Vårt dagliga bröd giv oss i dag.

Och förlåt oss våra skulder,
såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro.

Och inled oss icke i frestelse,
utan fräls oss ifrån ondo.

Om den sjuke skall motta kommunionen, sker allt efter Herrens bön såsom i riten för sjukkommunion, nr 55–58.

79. Den liturgiska handlingen avslutas med prästens välsignelse:

Må Gud Fadern välsigna dig.

R/. Amen.

Må Gud Sonen bota dig.

R/. Amen.

Må Gud den helige Ande upplysa dig.

R/. Amen.

Må han bevara din kropp och frälsa din själ.

R/. Amen.

Må han bo i ditt hjärta
och föra dig till det eviga livet.

R/. Amen.

Och må Gud allsmäktig, Fadern + och Sonen
och den helige Ande välsigna er alla.

R/. Amen.

Alternativ formulering av välsignelsen återfinns nedan, nr 237.

RIT FÖR SMÖRJELSE I SAMBAND MED MÄSSA

80. Då den sjukes/sjukas tillstånd så tillåter och i synnerhet då han/hon skall motta kommunionen, kan den heliga smörjelsen meddelas under mässan. Mässan firas då i en kyrka eller, med stiftsbiskopens eller jämställd prelats tillstånd, på lämplig plats i den sjukes hem eller på sjukhuset.

81. Då den heliga smörjelsen meddelas under mässan, firas mässan för de sjuka. Prästens skrud är vit. På söndagarna i advent och fastan och under påsktiden, på dagar med sollemnitas-rang, på askonsdagen eller dag i stilla veckan firas likväl dagens mässa, dock med bibehållande av slutvälsignelsen (nr 79 och 237), om så anses lämpligt. Läsningarna hämtas ur mässans lektionarium eller ur denna ordning för de sjukas smörjelse (nr 153–229), såvida inte hänsyn till den sjuke/sjuka och de närvarande gör andra läsningar tillrädliga.

De dagar, då det inte är tillåtet att fira mässan för de sjuka, kan man i alla fall välja en av de läsningar som ovan föreskrivits. Detta gäller dock inte för de heliga tre påskdagarna, jul, epifani, Kristi himmelfärd och pingst, ej heller för Kristi kropps och blods högtid eller andra påbjudna helgdagar.

82. Smörjelsens sakrament meddelas efter evangeliet och predikan på följande sätt:

a) efter att ha läst evangeliet framhåller prästen i sin utläggning av texten vilken betydelse människans sjukdom har i frälsningshistorien och vilken nåd som blir given i smörjelsens sakrament. Han skall därvid ta hänsyn till den sjukes/sjukas tillstånd och övriga personliga omständigheter.

b) Firandet av smörjelsens sakrament börjar med litanian (nr 73) eller, för den händelse

litanian eller kyrkans allmänna förbön bedes efter smörjelsen, med handpåläggningen (nr 74). Därefter följer välsignelsen av oljan, om den skall ske enligt vad som sägs under nr 21, eller tacksägelsebönen (nr 75) och själva smörjelsen (nr 76).

c) Om litanian inte har lästs före smörjelsen, följer kyrkans allmänna förbön som avslutas med bönen efter smörjelsen (nr 77, 243–246). Mässan fortsätter så på vanligt sätt med offergåvornas tillredelse. Den sjuke/sjuka och övriga närvarande kan ta emot kommunionen under båda gestalterna.

DE SJUKAS SMÖRJELSE I GUDSTJÄNSTER MED STORT ANTAL DELTAGARE

83. Nedan angivna rit kan användas när större antal troende har kommit samman, t.ex. vid vallfärder eller samlingar på stifts- och församlingsnivå. Ibland kan samma rit komma till användning även på sjukhus, när så anses lämpligt. I de fall då enligt stiftsbiskopens bedömning flera sjuka samtidigt skall ta emot den heliga smörjelsen, bör stiftsbiskopen eller dennes delegerade vaka över att alla normer för smörjelsens sakrament (nr 8–9), för den pastorala förberedelsen och sättet att fira denna liturgi (nr 17, 84–85) noggrant iakttas. Det tillkommer även stiftsbiskopen att, om så är nödvändigt, utse vissa präster att samtidigt meddela sakramentet.

84. Denna form att fira smörjelsens sakrament skall försiggå i en kyrka eller i annan lämplig lokal, där de sjuka och andra troende utan svårighet kan samlas.

85. Lämplig pastoral förberedelse bör ske på förhand såväl av de sjuka som skall ta emot den heliga smörjelsen som av andra sjuka, vilka kan komma att närvara, och slutligen av de troende som inte är sjuka. Man bör göra sitt bästa för att alla närvarande helt och fullt skall kunna delta i denna liturgi. Ett väl genomtänkt val av sånger är av vikt. På så sätt kan man främja den gemensamma bönen och ge uttryck åt den påskglädje som bör präglade denna liturgi.

Gudstjänst med smörjelse av sjuka utanför mässan

86. Sjuka som skall motta smörjelsens sakrament och som vill bikta sig bör beredas tillfälle därtill före gudstjänsten.

87. Riten börjar med att de sjuka hälsas välkomna. Detta bör ske på sådant sätt, att Kristi omsorg om sjuka människor och de sjukas uppgift i Guds folk kommer till uttryck.

88. Därpå följer botakten (nr 71), om sådan äger rum.

89. Nästa moment är skriftläsning, bestående av en eller flera läsningar. Om flera läsningar kommer till användning, bör de åtskiljas av psalmsång. Läsningarna hämtas ur denna ordnings lektionarium (nr 153–229) såvida inte ett annat urval är lämpligare med hänsyn till de sjuka eller övriga närvarande.

Efter predikan kan man iaktta en stunds tystnad.

90. Firandet av sakrament börjar med litanian (nr 73) eller med handpåläggningen (nr 74). Under den tiden de sjuka mottar smörjelsen, kan man sjunga lämpliga psalmer.

Dock skall de närvarande åtminstone en gång höra de ord prästen säger, då han meddelar smörjelsens sakrament. Om kyrkans allmänna förbönen bedes efter smörjelsen skall den avslutas med den bön som bedes efter smörjelsen (nr 77) eller av Herrens bön, som alla lämpligen kan sjunga.

91. Denna liturgi avslutas med välsignelsen (nr 79, 237). Som avslutning kan man sjunga en lämplig psalm.

Firande av de sjukas smörjelse under mässan

92. De sjuka hälsas välkomna i de inledande orden vid mässans början. Ordningen för ordets liturgi och själva smörjelsen skall följa vad som ovan anges under nr 89–91.

KAPITEL III

ORDNING FÖR VÄGKOSTEN (VIATICUM)

93. Det tillkommer kyrkoherdarna och de präster, som har själavården bland de sjuka till uppgift, att sörja för att sjuka i omedelbar dödsfara kan motta Kristi kropps och blods sakrament som vägkost på den sista färden. Alltefter personliga och andra omständigheter bör den sjuke/sjuka, hans/hennes anhöriga och vårdare erhålla lämplig pastoral förberedelse.

94. Vägkosten kan utdelas i mässan, om denna enligt stiftsbiskopens bedömning kan firas hos den sjuke /sjuka (nr 26). Den kan också ges utanför mässan. I det fallet skall den rit och de normer som anges nedan följas.

95. Det är tillåtet att ge kommunionen enbart under vinets gestalt åt sådana personer som inte kan motta den under brödets gestalt. Om mässan inte firas hos den sjuke, skall Herrens blod efter föregående mässa förvaras i kalken, som övertäcks och ställs i tabernaklet. Det måste bäras ut till den sjuke i ett kärl, som kan tillslutas på så sätt, att ingen risk föreligger att Herrens blod blir utspillt. För distributionen bör man i varje enskilt fall välja det mest lämpliga sättet av alla dem som föreslås för kommunionutdelning under båda gestalterna. Om något av Kristi blod återstår efter utdelningen, förtär prästen själv det överblivna. Han sörjer också för att rengöra kalken på tillbörligt sätt.

96. Alla närvarande kan motta kommunionen under båda gestalterna.

ORDNING FÖR VÄGKOSTEN (VIATICUM) I MÄSSAN

97. Då en döende skall motta vägkosten i samband med mässa, kan prästen fira den mässa som är förutsedd för detta tillfälle eller en votivmässa om den heliga eukaristin. Skrudens färg är vit. Dock skall dagens mässa firas på söndagarna i advent och fastan och under påsktiden, liksom på högtider, på askonsdagen och ferieldagar i stilla veckan. Slutvälsignelsen ges enligt denna ordning (nr 79, 237), om så är lämpligt, i annat fall enligt den vanliga mässordningen. Läsningarna hämtas ur mässans lektionarium eller ur denna ordning (nr 247–258 eller 153–229), såvida inte hänsynstagande till den sjuke/sjuka och övriga närvarande gör andra läsningar tillrådliga.

Då det inte är tillåtet att fira en votivmessa, kan man likväl välja en av läsningarna bland de texter varom det är tal ovan. Detta gäller dock inte för de heliga tre påskdagarna, jul, Epifania, Kristi himmelfärdsdag och pingst, ej heller för Kristi kropps and blods högtid eller andra påbjudna helgdagar.

98. Om så är nödvändigt, skall prästen höra den sjukes/sjukas bikt före mässan.

99. Mässan firas på vanligt sätt. Dock skall prästen uppmärksamma följande:

a) Efter evangeliet kan han hålla en kort predikan och däri förklara vägkostens betydelse i samband med döendet. (jfr nr 26–28). Därvid skall han dock tänka på den sjukes/sjukas tillstånd och övriga personliga omständigheter.

b) Han bör låta sin predikan leda över till trosbekännelsen, så att den sjuke/sjuka på nytt kan ge uttryck för sin tro (nr 108). Denna trosbekännelse ersätter den i mässan vanliga.

c) Kyrkans allmänna förbön skall anpassas till den liturgi som firas. Litanian i denna ordning (nr 109) kan ingå däri helt eller delvis. Kyrkans allmänna förbön kan utelämnas om den sjuke/sjuka har läst ovan omnämnda trosbekännelse och om hans/hennes krafter inte skulle vara tillräckliga.

d) Prästen och övriga närvarande kan ge den sjuke/sjuka fridshälsningen, i så fall i det ögonblick mässordningen föreskriver denna.

e) Såväl den sjuke/sjuka som övriga närvarande kan motta kommunionen under båda gestalterna. Då prästen ger kommunionen åt den sjuke/sjuka, använder han den formel som föreslås för distributionen av vägkosten (nr 112).

f) Vid mässans slut kan prästen ge välsignelsen enligt denna ordning (nr 79, 237). Han meddelar den fullständiga avlaten för döende genom att till slutvälsignelsen foga den formulering som börjar med orden:

Genom de heliga frälsningsmysterierna
må Gud Allsmäktig
efterskänka dig alla straff
i detta och det kommande livet.
Må han öppna paradiset portar för dig
och föra dig in i den eviga glädjen.

Alla: Amen.

ORDNING FÖR VÄGKOSTEN (VIATICUM) UTANFÖR MÄSSAN

100. Om den sjuke/sjuka vill bikta sig (något som prästen bör vara mycket uppmärksam på), skall prästen om möjligt höra hans/hennes bikt i god tid före denna liturgis början. Om bikten skall äga rum i samband därmed, sker detta som inledande moment. Då bikten är skild från själva denna liturgi eller då andra närvarande skall motta kommunionen, bör allmänna syndabekännelsen lämpligen ingå i inledningen.

Inledning

101. Prästen bör vara klädd på sätt som passar denna liturgiska handling. Han hälsar på den sjuke/sjuka och övriga närvarande med följande eller liknande ord:

Frid vare över detta hus och alla som bor här.

eller:

Herrens frid vare med er (med dig).

Alternativa formuleringar återfinns under nr 230–231.

Prästen lägger pyxis med Sakramentet på bordet. Jämte övriga närvarande knäböjer han och tillber Herrens kropp.

102. Om så är lämpligt, bestänker han den sjuke/sjuka och sjukrummet med vigvatten. Han använder då följande formulering eller någon annan av dem som föreslås i det särskilda stiftsritualet:

Må detta vigvatten påminna dig och oss alla
om vårt dop till frälsning
i Kristi död och uppståndelse.

103. Därefter vänder han sig till de närvarande. Han säger följande eller liknande ord som är anpassade efter den sjukes/sjukas omständigheter:

Kära vänner!

Innan Herren Jesus Kristus lämnade denna värld för att gå till Fadern, gav han oss sin kropps och sitt blods sakrament för att stärka oss i den stund då vi själva skall lämna denna värld för att gå till honom. Och därmed gav han oss samtidigt en underpant på vår egen uppståndelse. Låt oss, förenade i Kristi kärlek, be för vår broder/syster N.

Botakt

104. Om så är nödvändigt, hör prästen den sjukes/sjukas bikt. Då annat inte är möjligt kan den sjuke/sjuka bikta sig i mer allmänna ordalag.

105. Om den sjuke/sjuka inte biktar sig eller om några av de närvarande skall motta kommunionen, uppmanar prästen den sjuke/sjuka och övriga närvarande att läsa allmänna syndabekännelsen:

Låt oss besinna oss
och bekänna vår synd och skuld,
så att vi rätt kan fira denna heliga handling.

Efter en stunds tystnad säger alla:

Jag bekänner inför Gud allsmäktig och er, mina bröder och systrar, att jag har syndat i tankar och ord, gärningar och underlåtelse.

Man slår sig för bröstet.

Genom min skuld, min skuld, min egen stora skuld.

Därför ber jag den saliga, alltid rena jungfrun Maria, alla änglar och helgon och er, mina bröder och systrar, att be för mig till Herren, vår Gud.

Prästen: Gud allsmäktig förlåte oss våra synder i sin stora barmhärtighet och före oss till det eviga livet.

Alla svarar: Amen.

Alternativa formuleringar av botakten återfinns under nr 232–233.

106. Prästen kan efter bikten eller botakten meddela den fullständiga avlaten för döende. Han säger då:

Med den fullmakt jag har fått
av den Apostoliska stolen,
meddelar jag dig fullständig avlat
och förlåtelse för alla dina synder,
i Faderns och Sonens + och den helige Andes namn.

R/. Amen.

Eller:

Prästen: Genom de heliga frälsningsmysterierna
må Gud allsmäktig
eftersänka dig alla straff
i detta och det kommande livet.
Må han öppna paradiset portar för dig
och föra dig in i den eviga glädjen.

R/. Amen.

Läsning ur den heliga Skrift

107. En kort läsning ur den heliga Skrift anbefalles. Någon av de närvarande eller prästen själv kan läsa den.

Joh 6:54–55

Den som äter mitt kött och dricker mitt blod har evigt liv, och jag skall låta honom uppstå på den sista dagen. Ty mitt kött är verklig föda, och mitt blod är verklig dryck.

Joh 6:54–58

Den som äter mitt kött och dricker mitt blod har evigt liv, och jag skall låta

honom uppstå på den sista dagen. Ty mitt kött är verklig föda, och mitt blod är verklig dryck. Den som äter mitt kött och dricker mitt blod förblir i mig och jag i honom. Liksom den levande Fadern har sänt mig och jag lever genom Fadern, skall också den som äter mig leva genom mig. Detta är brödet som har kommit ner från himlen, ett annat bröd än det som fäderna åt. De dog, men den som äter detta bröd skall leva i evighet.

Joh 14:6

Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig.

Joh 14:23

Om någon älskar mig, bevarar han mitt ord, och min fader skall älska honom, och vi skall komma till honom och stanna hos honom.

Joh 15:4–5a

Bli kvar i mig, så blir jag kvar i er. Liksom grenen inte kan bära frukt av sig själv, om den inte sitter kvar på vinstocken, kan inte heller ni göra det, om ni inte är kvar i mig. Jag är vinstocken, ni är grenarna.

1 Kor 11:26

Var gång ni äter det brödet och dricker den bägaren förkunnar ni alltså Herrens död, till dess han kommer.

Man kan även välja någon av de läsningar som föreslås under nr 247–258 eller 153–229. En kort utläggning av den lästa texten kan hållas.

Förnyelse av dopbekännelsen

108. Det är lämpligt att den sjuke/sjuka förnyar bekännelsen av sin doptro, innan han/hon tar emot kommunionen. Prästen håller en kort inledning och frågar sedan:

Tror du på Gud Fader allsmäktig,
himmelens och jordens skapare?

R./ Ja.

Tror du på Jesus Kristus, hans enfödde Son,
vår Herre, som föddes av jungfrun Maria,
led, dog och blev begravnen,
som uppstod från de döda
och nu sitter på Faderns högra sida?

R./ Ja.

Tror du på den helige Ande, den heliga katolska kyrkan,

de heligas samfund, syndernas förlåtelse,
köttets uppståndelse och ett evigt liv?

R/. Ja.

Litania

109. Om den sjukes/sjukas tillstånd så medger, ber man efter förnyelsen av doptron en litania, formulerad på följande eller liknande sätt. De närvarande och så långt möjligt även den sjuke/sjuka svarar på invokationerna.

Prästen: Låt oss tillsammans åkalla vår Herre Jesus Kristus.

Herre, du har givit oss ett yttersta bevis
på din kärlek till oss
och överlämnat dig själv åt döden
för att skänka oss livet.
Till dig ber vi för vår broder/syster N.

R/. Herre, hör vår bön.

Herre, du har sagt: ”Den som äter mitt kött
och dricker mitt blod, han har evigt liv.”
Till dig ber vi för vår broder/syster N.

R/. Herre, hör vår bön.

Herre, du har inbjudit oss till det gästabud,
där varken sorg eller klagan eller smärta
mer skall finnas,
och där vi ej mer skall vara skilda
från dig eller varandra.
Till dig ber vi för vår broder/syster N.

R/. Herre, hör vår bön.

Väggkosten

110. Prästen inleder därpå Herrens bön med följande eller liknande ord:
Låt oss nu alla bedja så som vår Herre Jesus Kristus själv har lärt oss:

Alla: Fader vår, som är i himmelen.

Helgat varde ditt namn.

Tillkomme ditt rike.

Ske din vilja, såsom i himmelen,

så ock på jorden.

Vårt dagliga bröd giv oss i dag.

Och förlåt oss våra skulder,

såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro.

Och inled oss icke i frestelse,

utan fräls oss ifrån ondo.

111. Prästen visar Sakramentet och säger:

Se Guds lamm, som borttager världens synder.
Saliga de som blivit kallade till Lammets måltid.

Om den sjuke/sjuka orkar säger han/hon tillsammans med övriga kommunikanter:

Herre, jag är inte värdig att du går in under mitt tak, men säg bara ett ord, så blir min själ helad.

112. Prästen räcker den sjuke/sjuka Sakramentet och säger:

Kristi kropp.

Den sjuke/sjuka svarar: Amen.

(Kristi blod.

Den sjuke/sjuka svarar: Amen.)

Prästen: Kristi kropp (och blod) bevare dig till det eviga livet.

Övriga kommunikanter mottar Sakramentet på vanligt sätt.

113. Efter kommunionen rengör prästen pyxis eller kalken på vanligt sätt. Om så är lämpligt kan man iaktta en stunds tystnad.

Avslutning

114. Prästen ber avslutningsbönen:

Gud, din Son är för oss vägen, sanningen och livet.
Se i godhet till din tjänare/tjänarinna N.
som sätter sitt hopp till dina löften
och här har blivit stärkt med din Sons kropp.
Låt honom/henne nu i frid
gå hem till ditt eviga rike.
Genom Jesus Kristus, vår Herre.

R/. Amen.

Alternativa böner återfinns under nr 259 och 57.

Prästen välsignar den sjuke och övriga närvarande:

Välsigne er Gud Allsmäktig, Fadern och Sonen + och den helige Ande.

R/. Amen.

Alternativa formuleringar av välsignelsen återfinns under nr 79, 237–238.

Om något av Sakramentet ännu återstår, kan prästen välsigna den sjuke/sjuka genom att med pyxis göra ett korstecken över honom/henne.

Till slut kan prästen och övriga närvarande ge den sjuke fridshälsningen.

KAPITEL IV

ORDNING FÖR MEDDELANDE AV SAKRAMENTEN TILL EN SJUK I OMEDELBAR DÖDSFARA

GEMENSAM RIT FÖR BOT, SMÖRJELSE OCH VÄGKOST

115. Om den sjuke/sjuka vill bikta sig (något som prästen bör vara mycket uppmärksam på) hör prästen hans/hennes bikt, om möjligt i god tid innan han ger smörjelsen och kommunionen. Om den sakramentala bikten skall ske under själva firandet av denna liturgi, utgör den ritens inledande moment och föregår smörjelsen. Då den sjuke/sjuka inte biktat sig inom själva ritens, bör allmänna syndabekännelsen lämpligen ingå i inledningen.

116. Om dödsfaran är överhängande, skall den sjuke/sjuka smörjas omedelbart och med en enda smörjning. Därpå ger man honom/henne vägkosten. Är döden omedelbart förestående ger man honom/henne genast kommunionen enligt den regel som meddelas under nr 30, så att han/hon i själva dödsögonblicket är styrkt med Kristi kropp och har fått underpanten på uppståndelsen, ty de troende som svävar i dödsfara bör uppfylla budet att motta den heliga kommunionen.

117. Om möjligt bör man vid dödsfara inte meddela konfirmationens och de sjukas smörjelses sakrament i en gemensam rit, för att dessa olika sakrament, som båda omfattar en smörjelse, inte skall sammanblandas. Om det likväl är nödvändigt, skall konfirmationens sakrament meddelas omedelbart före välsignelsen av de sjukas olja med utelämnande av den handpåläggning som ingår i smörjelsens rit.

Inledning

118. Prästen bör vara klädd på sätt som passar denna liturgiska handling. Han hälsar på den sjuke/sjuka och övriga närvarande med följande eller liknande ord:

Frid vare över detta hus och alla som bor här.

eller:

Herrens frid vare med er (med dig).

Alternativa formuleringar för hälsningen återfinns under nr 230–231.

Prästen lägger pyxis med Sakramentet på bordet. Jämte övriga närvarande knäböjer han och tillber Herrens kropp.

Om så är lämpligt bestänker han den sjuke/sjuka och sjukrummet med vigvatten. Han använder då följande formulering eller någon annan av dem som föreslås i det särskilda stiftsritualet:

Må detta vigvatten påminna dig och oss alla
om vårt dop till frälsning
i Kristi död och uppståndelse.

119. Genom ett förtroligt samtal förbereder prästen, om så är nödvändigt, den sjuke/sjuka på att motta dessa sakrament. Om han finner det lämpligt kan han läsa en kort bibeltext för att uppmana den sjuke/sjuka att göra bot och älska Gud. Han riktar följande ord till den sjuke/sjuka eller använder andra som bättre passar dennes/dennas omständigheter:

Kära vänner!
Herren Jesus är oss alltid nära.
Han ger i sakramenten sin nåd till tröst.
Genom sina prästers förmedling avlöser han de botfärdiga,
styrker de sjuka med den heliga smörjelsen,
och dem som väntar på hans återkomst
uppehåller han med sin heliga kropps vägkost för den sista färden
och stärker dem i hoppet om ett evigt liv.
Låt oss därför med vår kärlek och våra böner
bistå vår broder/syster N.
som har begärt att motta dessa tre sakrament.

Boten

120. Om så är nödvändigt, hör prästen den sjukes/sjukas bikt. Då annat inte är möjligt kan den sjuke/sjuka bikta sig i mer allmänna ordalag.

121. Om den sjuke/sjuka inte biktat sig eller om några av de närvarande skall ta emot kommunionen, uppmanar prästen den sjuke/sjuka och övriga närvarande att läsa den allmänna syndabekännelsen:

Låt oss besinna oss
och bekänna vår synd och skuld, så att vi rätt kan fira denna heliga handling.

Efter en stunds tystnad säger alla:

Efter en stunds tystnad säger alla:

Jag bekänner inför Gud allsmäktig och er, mina bröder och systrar, att jag har syndat i tankar och ord, gärningar och underlåtelse.

Man slår sig för bröstet.

Genom min skuld, min skuld, min egen stora skuld.

Därför ber jag den saliga, alltid rena jungfrun Maria, alla änglar och helgon och er, mina bröder och systrar, att be för mig till Herren, vår Gud.

Prästen: Gud allsmäktig förlåte oss våra synder i sin stora barmhärtighet och före oss till det eviga livet.

Alla svarar: Amen.

Alla: Amen.

Alternativa formuleringar av botakten återfinns under nr 232–233.

122. Prästen kan efter bikten eller botakten meddela den fullständiga avlaten för döende. Han säger då:

Med den fullmakt jag har fått
av den Apostoliska stolen,
meddelar jag dig fullständig avlat
och förlåtelse för alla dina synder,
i Faderns och Sonens + och den helige Andes namn.

R/. Amen.

Eller:

Genom de heliga frälsningsmysterierna
må Gud allsmäktig
efterskänka dig alla straff
i detta och det kommande livet.
Må han öppna paradiset portar för dig
och föra dig in i den eviga glädjen.

R/. Amen.

123. Om den sjukes /sjukas tillstånd så medger, förnyar han/hon sin doptro (nr 108). Därpå ber man en litania. Alla svarar på invokationerna, även den sjuke/sjuka om han/hon så kan. Följande litania kan anpassas, så att den bättre uttrycker den sjukes/sjukas och övriga närvarandes bön.

Prästen:

Låt oss bedja till Herren för vår broder/syster N.,
att han/hon i denna stund blir stärkt av de heliga sakramenten:

Var honom/henne nära, och låt honom/henne nu se och känna igen Kristus i hans lidande.
Därom ber vi dig, Herre.

R/. Herre, hör vår bön.

Prästen:

Ge honom/henne nådens styrka och låt honom/henne vila i din kärlek.
Därom ber vi dig, Herre.

R/. Herre, hör vår bön.

Prästen:

Ge honom/henne din kraft och frid under de sista stegen på vandringen.
Därom ber vi dig, Herre.

R/. Herre, hör vår bön.

124. Om konfirmationens sakrament skall meddelas i denna rit, gör prästen så som föreskrivs nedan under nr 136–137. Han utelämnar den handpåläggning varom talas nedan under nr 125, och välsignar om så behövs oljan för sjuksmörjelsen och förrättar smörjelsen så som beskrivs nedan under nr 126–128.

Den heliga smörjelsen

125. Prästen lägger händerna på den sjukes/sjukas huvud under tystnad.

126. Om oljan skall välsignas i enlighet med vad som förordnas under nr 21, säger prästen:

Herre, välsigna + denna olja, och välsigna vår sjuke broder/syster, som skall bli smord med den.

Andra välsignelseformler återfinns under nr 242 eller 75.

127. Om oljan redan är välsignad, kan prästen be tacksägelsebönen för oljan:

Välsignad är du, Gud Fader allsmäktig,
som har sänt din Son i världen
för oss och vår frälsning.

R/. Välsignad vare Gud i evighet.

Välsignad är du, Gud, evige Son,
som har stigit ned och blivit en av oss
för att bota våra sjukdomar.

R/. Välsignad vare Gud i evighet.

Välsignad är du, Gud, helige Ande och tröstare,
som stärker vår kroppsliga svaghet
med din beständiga kraft.

R/. Välsignad vare Gud i evighet.

Herre, ge din tjänare/tjänarinna N.,
som i tro skall bli smord med denna heliga olja,
styrka att bära alla sina plågor,
och trösta honom/henne i hans/hennes svaghet.
Genom Kristus, vår Herre.

R/. Amen.

128. Prästen smörjer därpå den heliga oljan på den sjukes/sjukas panna och handflator. Han säger samtidigt, en enda gång:

Genom denna heliga smörjelse må Herren i sin rika kärlek och barmhärtighet komma dig till hjälp med den helige Andes nåd.

R/. Amen.

Må han befria dig från all synd och nådigt rädda dig och resa dig upp.

R/. Amen.

129. Prästen inleder Herrens bön med dessa eller liknande ord:

Låt oss nu alla bedja så som vår Herre Jesus Kristus själv har lärt oss:

Alla: Fader vår, som är i himmelen.

Helgat varde ditt namn.

Tillkomme ditt rike.

Ske din vilja, såsom i himmelen,

så ock på jorden.

Vårt dagliga bröd giv oss i dag.

Och förlåt oss våra skulder,

såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro.

Och inled oss icke i frestelse,

utan fräls oss ifrån ondo.

Vägkosten

130. Prästen visar Sakramentet och säger:

Se Guds lamm, som borttager världens synder.
Saliga de som blivit kallade till Lammets måltid.

Om den sjuke/sjuka orkar, säger han/hon tillsammans med övriga kommunikanter:

Herre, jag är inte värdig
att du går in under mitt tak, men säg bara ett ord, så blir min själ helad.

131. Prästen räcker den sjuke/sjuka Sakramentet och säger:

Kristi kropp.

Den sjuke/sjuka svarar: Amen.

(Kristi blod.

Den sjuke/sjuka svarar: Amen.)

Prästen: Kristi kropp (och blod) bevare dig till det eviga livet.

Övriga kommunikanter tar emot Sakramentet på vanligt sätt.

132. Efter kommunionen rengör prästen pyxis eller kalken på vanligt sätt. Om så är lämpligt kan man iaktta en stunds tystnad.

Avslutning

133. Prästen ber avslutningsbönen:

Gud, din Son är för oss vägen, sanningen och livet.
Se i godhet till din tjänare/tjänarinna N.,
som sätter sitt hopp till dina löften
och här har blivit stärkt med din Sons kropp (och blod).
Låt honom/henne nu i frid
gå hem till ditt eviga rike.
Genom honom, Jesus Kristus, vår Herre.

R/. Amen.

Alternativa böner återfinns under nr 259 och 57.

Prästen välsignar den sjuke/sjuka och övriga närvarande:

Välsigne er Gud Allsmäktig,

Fadern och Sonen + och den helige Ande.

R/. Amen.

Alternativa formuleringar av välsignelsen återfinns under nr 79, 237–238.

Om något av Sakramentet ännu återstår, kan prästen välsigna den sjuke/sjuka genom att med pyxis göra ett korstecken över honom/henne.

Till slut kan prästen och övriga närvarande ge den sjuke/sjuka fridshälsningen.

RIT FÖR SJUKSMÖRJELSE UTAN VÄGKOST (VIATICUM)

134. Om en sjuk, som befinner sig i omedelbar dödsfara, på grund av föreliggande omständigheter endast skall motta smörjelsen med inte vägkoston, följer man den rit som anges ovan under nr 119–129, med undantag av följande:

a) Inledningsorden (nr 119) anpassas på följande sätt:

Prästen: Kära vänner! Herren Jesus Kristus lär oss genom aposteln Jakob: ”Är någon av er sjuk, skall han kalla till sig församlingens präster, och de skall smörja honom med olja i Herrens namn och be böner över honom. Deras bön i tro skall rädda den sjuke, och Herren skall göra honom frisk. Och har han syndat, skall han få förlåtelse.” Låt oss alltså anbefalla vår sjuke broder N. (vår sjuka syster N.) åt Kristi nåd och kraft, så att han/hon blir frälst till kropp och själ.

b) Efter smörjelsen ber prästen den bön som är bäst anpassad till den sjukes/ sjukas omständigheter (nr 243–246)

Villkorlig smörjelse

135. Om prästen inte med säkerhet vet om den sjuke/sjuka fortfarande lever kan han ge smörjelsen på följande sätt:

Om tiden tillåter säger han först:

Låt oss i tro och ödmjukhet be för vår broder/syster N., att Herren i sin godhet måtte komma honom/henne till hjälp och styrka honom/henne med den heliga smörjelsen.

R/. Herre, hör vår bön.

Omedelbart därefter smörjer han den sjuke/sjuka och säger:

Om du ännu lever,
må Herren genom denna heliga smörjelse i sin rika kärlek och barmhärtighet komma dig till hjälp med den helige Andes nåd.

R/. Amen.

Må han befria dig från all synd och nådigt rädda dit och resa dig upp.

R/. Amen.

Prästen kan tillägga en bön som är anpassad efter den sjukes omständigheter (nr 243–246).

KAPITEL V

ORDNING FÖR KONFIRMATION I DÖDSFARA

136. Då omständigheterna så tillåter skall man följa den fullständiga riten, sådan den anges i ”Ordning för konfirmation”. Men om nöden så kräver iakttar man följande ordning:

Prästen lägger händerna på den sjuke/sjuka och säger:

Allsmäktige Gud, vår Herre Jesu Kristi Fader, av vatten och helig Ande har du fött denne din tjänare på nytt och gjort honom/henne fri från synden. Herre, ingjut i honom/henne din helige Ande, Hjälparen. Ge honom/henne vishetens och insiktens ande, klokhetens och styrkans ande, kunskapens och fromhetens ande; fyll honom/henne med din fruktans ande. Genom Jesus Kristus, vår Herre.

R/. Amen.

Prästen gör med krisma korstecknet på konfirmandens panna och säger:

N., tag emot inseglet
på den helige Andes gåva.

Om den konfirmerade kan, svarar han/hon själv:

Amen.

Under hänsynstagande till omständigheterna kan prästen i vart enskilt fall tillfoga andra moment av förberedelsen och avslutningen, så som anges i ”Ordning för konfirmation”.

137. I yttersta nödfall är det tillräckligt om prästen utför krismasmörjelsen med den sakramentala formeln:

N., tag emot inseglet
på den helige Andes gåva.

KAPITEL VI

ORDNING FÖR ANBEFALLNING AV EN DÖENDE

138. Kärleken till nästan driver den kristne att visa sin gemenskap med dem som är döende, att tillsammans med dem och för dem be om Guds barmhärtighet och om förtröstan på Kristus.

139. Detta kapitel ger förslag till böner och litanior, även till korta bönesuckar, till psalmer och andra läsningar ur den heliga Skrift, avsedda att läsas med och för en döende. De vill framför allt hjälpa den döende som ännu är vid medvetande att acceptera människans ofrånkomliga ängslan inför döden genom att efterlikna den lidande och döende Kristus. Tron på honom som genom sin död gjorde vår död om intet

och på hans kraft ger oss styrka att komma över denna ängslan och att hoppas på uppståndelsen till evigt liv. Även om den döende inte längre är vid medvetande kan de vid dödsbädden närvarande finna tröst i dessa böner och lära sig att den kristna döden får sin mening från påskens mysterium. Det är en hjälp att låta denna mening komma till uttryck även genom yttre tecken, t.ex. genom att teckna korsets tecken på den döendes panna, samma tecken som han en gång mottog vid sitt dop i livets början.

140. Dessa böner och läsningar, som man givetvis väljer fritt och kan ersätta med andra, bör alltid anpassas efter den döendes andliga och kroppsliga tillstånd, liksom efter andra omständigheter som hänger samman med den givna situationen. Man bör läsa dem tydligt men med dämpad röst, långsamt och med tillräckliga uppehåll för tystnad. Mycket ofta är det lämpligt att med den döende be någon eller några av nedanstående korta bönesuckar och gärna upprepa dem några gånger.

114. Omedelbart efter det att döden inträtt är det lämpligt att alla närvarande faller på knä. Någon, eventuellt prästen (diakonen) om han är där, ber då den bön som återfinns nedan under nr 151.

142. Präster och diakoner bör vinnlägga sig om att, så vitt möjligt själva bistå de döende och deras anhöriga och med dem be dessa böner. De visar nämligen genom sin närvaro att den kristne dör i kyrkans gemenskap. Om de på grund av andra, allvarliga pastorala förpliktelser inte kan vara närvarande, bör de under alla omständigheter uppmana lekmännen att komma de döende till hjälp genom att med dem be de här föreslagna eller andra böner. De skall därför sörja för att lekmännen kan ha sådana böner och läsningar till hands.

143. Korta skriftord och bönesuckar

Vem kan skilja oss från Kristi kärlek?	Rom 8:35a
Om vi lever, lever vi för Herren, och om vi dör, dör vi för Herren.	Rom 14:8a
Vi har ett evigt hem i himlen.	Jfr 2 Kor 5:1
Vi skall vara hos Herren för alltid.	1 Thess 4:17
Vi skall se Gud sådan han är.	1 Joh 3:2
Vi vet att vi har gått över från döden till livet, ty vi älskar våra bröder.	1 Joh 3:14
Till dig, Herre, lyfter jag min själ.	Ps 25:1
Herren är mitt ljus och min frälsning.	Ps 27:1
Jag tror förvisso att jag skall få se Herrens goda i de levandes land.	Ps 27:13
Min själ törstar efter Gud, efter den levande Guden.	Ps 42:3
Om jag än vandrar i dödsskuggans dal, fruktar jag intet ont, ty du är med mig.	Ps 23:4
Kom, ni som har fått min Faders välsignelse, och överta det rike som har väntat er sedan världens skapelse.	Matt 25:34
Jag säger dig: Sannerligen, redan i dag skall du vara med mig i paradiset.	Luk 23:43
I min faders hus finns många rum, säger Herren Jesus.	Joh 14:2
Jesus säger: Om jag nu går bort och bereder plats för er, så skall jag komma tillbaka och hämta er till mig, för att också ni skall vara där jag är.	Joh 14:3
Jesus säger: Fader, jag vill att de som du har gett mig skall vara med mig där jag är.	Joh 17:24
Jesus säger: Alla som ser Sonen och tror på honom skall ha evigt liv.	Joh 6:40
I dina händer, Herre Gud, befäller jag nu min ande.	Jfr Ps 31:6a
Herre Jesus, ta emot min ande.	Apg 7:59
Heliga Maria, bed för mig.	
Helige Josef, bed för mig.	
Jesus, Maria, Josef, stå mig bi i min sista strid.	

Läsningar ur den heliga Skrift

Man kan välja skriftläsningar bland de förslag som ges under nr 153–229, eller bland följande:

Ur Gamla testamentet: Jes 35:3–4, 6c–7, 10; Job 19:23–27a

Ur Psaltaren: 23; 25:1, 5–11; 91; 114:1–8; 115:3–5; 121:1–4; 123.

Ur Nya testamentet: 1 Kor 15:1–4; 1 Joh 4:16; Upp 21:1–5a, 6–7.

Evangelier: Matt 25:1–13; Mark 15:33–37; Mark 16:1–8; Luk 22:39–46; Luk 23:42–43; Luk 24:1–8; Joh 6:37–40; Joh 14:1–6, 23, 27.

145. Om den döendes krafter tillåter att man ber längre böner, kan man be Allhelgonalitanian, helt eller delvis, med svaret: ”Bed för honom/henne” (Cecilia 127). Den döendes och hans anhörigas skyddshelgon infogas i invokationerna. Man kan även be andra, vanliga böner. Då döden tycks vara omedelbart förestående kan man be någon av följande böner.

Böner

146. Du kristna själ, bryt upp från denna värld,
i Guds, den allsmåktige Faderns namn, ty han har skapat dig,
i Jesu Kristi, Guds Sons namn,
ty han har lidit och dött för dig,
i den helige Andes namn, ty han är utgjuten i dig.
Må du idag finna fridens ort
och din boning hos Gud i det heliga Sion,
tillsammans med Guds moder, jungfrun Maria,
den helige Josef och alla Guds änglar och helgon.

147. Dig, vår broder/syster N., anbefaller vi åt Gud allsmåktig,
och åt honom, din Skapare, överlämnar vi dig,
för att du må återvända till honom
som har danat dig av jordens stoft
och blåst in livets ande i dig.
Må Maria, den saliga jungfrun, änglarna och alla helgon
komma dig till mötes, när du nu far hädan från detta liv.
Må Kristus göra dig fri, han som blev korsfäst för dig.
Må Kristus göra dig fri, han som ville dö för dig.
Må Kristus, den levande Gudens Son, föra dig in i sitt paradiset
och som den sanne Herden uppta dig i sin hjord.
Må Kristus göra dig fri från alla dina synder
och ge dig en plats bland sina utvalda.
Må du få se din Frälsare ansikte mot ansikte
och skåda Gud i all evighet.

R/. Amen.

148. Herre, tag emot din tjänare/tjänarinna N. i ditt rike,

där du ger honom/henne den frälsning
som han/hon hoppas på av din barmhärtighet.

R/. Amen.

Herre, befria din tjänare/tjänarinna N.,
så som du befriade Noa från syndafloden.

R/. Amen.

Herre, befria din tjänare/tjänarinna N.,
så som du befriade Abraham från Ur i Kaldeen.

R/. Amen.

Herre, befria din tjänare/tjänarinna N.,
så som du befriade Job från alla hans plågor.

R/. Amen.

Herre, befria din tjänare/tjänarinna N.,
så som du befriade Mose ur Faraos hand.

R/. Amen.

Herre, befria din tjänare/tjänarinna N.,
så som du befriade Daniel ur lejongropen.

R/. Amen.

Herre, befria din tjänare/tjänarinna N.,
så som du befriade de tre männen ur den brinnande ugnen.

R/. Amen.

Herre, befria din tjänare/tjänarinna N.,
så som du befriade David ur kung Sauls hand och ur Goliats våld.

R/. Amen.

Herre, befria din tjänare/tjänarinna N.,
så som du befriade Petrus och Paulus ur fängelset.

R/. Amen.

Herre, befria din tjänare/tjänarinna N.,
genom Jesus Kristus, vår Frälsare,
som för oss gick igenom den bittra döden
och gav oss det eviga livet.

R/. Amen.

149. Herre, Jesus Kristus, åt dig anbefaller vi

din tjänare/tjänarinna N.,
ty för hans/hennes skull har du, världens Frälsare, stigit ned till vår jord.
Vi ber dig att i din godhet ta emot honom/henne i ditt rikes glädje.
Ty fastän han/hon har syndat har han/hon ändå trott
och ej förnekat Fadern och Sonen och den helige Ande,
och i denna tro har han/hon tillbett sin Gud och Skapare.

150. Man kan även lämpligen sjunga den latinska antifonen *Salve Regina*.

Salve, Regina, Mater misericordiae,
vita, dulcedo, et spes nostra, salve.
Ad te clamamus, exsules filii Evae.
Ad te suspiramus, gementes et flentes
in hac lacrimarum valle.
Eia ergo, advocata nostra,
illos tuos misericordes oculos ad nos converte.
Et Iesum, benedictum fructum ventris tui,
nobis post hoc exsilium ostende.
O clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria.

Cecilia 104

151. Då döden inträtt ber man genast:

O Guds helgon, kom honom/henne till hjälp,
ni Guds änglar, skynda honom/henne till mötes.
Tag emot hans/hennes själ
och bär honom/henne fram inför den Högstes ansikte.

Må Kristus ta emot dig,
han som kallat dig,
och må änglarna föra dig till Abrahams sköte.

Tag emot hans/hennes själ
och bär honom/henne fram inför den Högstes ansikte.

Giv honom/henne, o Herre,
den eviga vilan,
och låt det eviga ljuset lysa för honom/henne.

Tag emot hans/hennes själ
och bär honom/henne fram inför den Högstes ansikte.

Låt oss bedja.
Herre, åt dig anförtror vi din tjänare/tjänarinna N.,
så att han/hon, död för världen,
lever för dig.
Avtvå i din oändliga barmhärtighet och godhet
de synder som han/hon i mänsklig svaghet har begått.
Om detta ber vi genom Jesus Kristus, vår Herre.

R/. Amen.

Eller någon annan bön ur ”Ordning för begravning”.

KAPITEL VII

ALTERNATIVA TEXTER ATT ANVÄNDAS I LITURGISKA HANDLINGAR FÖR SJUKA

LÄSNINGAR UR BIBELN

152. Följande läsningar kan användas i mässa för sjuka, vid sjukbesök, då de sjukas smörjelse meddelas åt en eller flera. De kan också användas vid förböner för en sjuk, vare sig han/hon är närvarande eller ej. Urvalet bör bestämmas av pastorala skäl. Därvid skall man ta hänsyn till den sjukas kroppsliga och andliga tillstånd. Några läsningar anvisas som mera passande för döende.

LÄSNINGAR UR GAMLA TESTAMENTET

153. 1 Kung 19:1-8: "Elias, utmattad på sin färd, får tröst och styrka av Herren."
I de dagarna berättade Achav för Isebel allt...

154. Job 3:1-3.11-17.20-23: "Varför ges dagens ljus åt den plågade?"
I de dagarna tog Job till orda...

155. Job 7:1-4.6-11: "Minns att mitt liv är en vindfläkt."
I de dagarna talade Job och sade: "En trältjänst är människans liv..."

156. Job 7:12-21: "Vad är en människa, att du gör så stor sak av henne?"
I de dagarna talade Job och sade: Är jag kanske Havet...

157. Job 19:23-27a: (för döende) "Jag vet att min Befriare lever."
I de dagarna talade Job och sade: Om ändå mina ord...

158. Vish 9:9-11.13-18: "Vem har förstått din vilja utan att du skänkt honom vishet?"
Hos dig, (barmhärtighetens Herre) finns visheten som känner alla dina verk...

159. Jes 35:1-10: "Ge styrka åt kraftlösa armar."
I de dagarna skall öknen och ödemarken jubla...

160. Jes 52:13-53:12: "Men det var våra sjukdomar han bar."
Min tjänare skall ha framgång...

161. Jes 61:1-3a: "Herrens Ande har sänt mig att frambära glädjebud till de betryckta."
Herren Guds Ande fyller mig... fram till v.3: lovsång i stället för modlöshet

LÄSNINGAR UR NYA TESTAMENTET

162. Apg 3:1-10: "I nasarén Jesu Kristi namn, stig upp och gå."
I de dagarna gick Petrus och Johannes upp till templet...

163. Apg 3:11-16: "Den tro som kommer genom detta namn har gett honom full

hälsa.”

I de dagarna ville den botade lame inte släppa Petrus och Johannes...

164. Apg 4:8-12: “Hos ingen annan finns frälsningen.”

I de dagarna sade Petrus, uppfylld av den Helige Ande...

165. Apg 13:32-39: “Han som Gud uppväckte har inte mött någon förgängelse.”

I de dagarna sade Paulus: Vi förkunnar alltså för er...

166. Rom 8:14-17: “Om vi delar Kristi lidande, skall vi också förhärligas med honom.”

Bröder, alla som leds av Guds Ande ...

167. Rom 8:18-27: “Vi ropar i vår väntan på att Gud skall befria vår kropp.”

Bröder, jag menar att våra lidanden...

168. Rom 8:31b-35.37-39: “Vem kan då skilja oss från Kristi kärlek?”

Bröder, om Gud är för oss, vem kan då vara mot oss?...

169. 1 Kor 1:18-25: “Guds svaghet är starkare än människorna.”

Bröder, talet om korset är en dårskap för dem som går förlorade...

170. 1 Kor 12:12-22.24b-27: “Lider en kroppsdel, så lider också alla de andra.”

Bröder, liksom kroppen är en...

171. 1 Kor 15:12-20: “Om det inte finns någon uppståndelse från de döda har inte heller Kristus uppstått.”

Bröder, men om det nu förkunnas att Kristus...

172. 2 Kor 4:16-18: “Min inre människa förnyas dag för dag.”

Bröder, därför ger jag inte upp...

173. 2 Kor 5:1.6-10 (för döende): “Vi har en evig boning i himlen.”

Bröder, vi vet att då det tält som är vår jordiska boning bryts ner...

174. Gal 4:12-19: “Det var på grund av sjukdom som jag första gången kom att förkunna evangeliet för er.”

Jag ber er, bröder, bli som jag...

175. Fil 2:25-30: “Sjuk var han verkligen, men Gud förbarmade sig över honom.”

Bröder, jag har funnit det nödvändigt att skicka vår broder Epafroditos till er...

176. Kol 1:22-29: “Vad som ännu fattas i Kristi lidanden, det lider jag i mitt eget kött.”

Bröder, också er har Gud försonat försonat med sig genom att Kristus...

177. Hebr 4:14-16;5:7-9: “Vi har inte en överstepräst som är oförmögen att känna med oss i våra svagheter.”

Bröder, vi har en mäktig överstepräst...

178. Jak 5:13-16: “Bönen i tro skall rädda den sjuke.”

Bröder, är någon av er sjuk...

179. 1 Pet 1:3-9: "Därför kan ni jubla, även om ni just nu en kort tid skulle få utstå prövningar...

Välsigna är vår Herre Jesu Kristi Gud och Fader...

180. 1 Joh 3:1-2: "Det har ännu inte blivit uppenbart vad vi kommer att bli."

Mina kära, vilken kärlek har inte Fadern skänkt oss...

181. Upp 21:1-7: "Döden skall inte finnas mer, och ingen sorg och ingen klagan och ingen smärta skall finnas mer."

Jag, Johannes, såg en ny himmel och en ny jord...

182. Upp 22:17.20-21 (för döende): "Kom, Herre Jesus!"

Och Anden och bruden säger: "Kom!"...

RESPONSORIEPSALMER

183. Jes 38:10.11.12 abcd. 16.

R/. (17b): Du skonade mitt liv och räddade mig från förintelsens avgrund.

184. Ps 6:2-4a. 4b-6. 9-10

R/. (3a): Förbarma dig över mig, Herre, ty jag är kraftlös.

185. Ps 25:4bc-5ab. 6-7bc. 8-9. 10 och 14. 15-16.

R/. Jfr 1b): Till dig, o Herre, lyfter jag min själ. Cecilia **624/5**.

186. Ps 27:1.4.5. 7-8a. 8b-9ab. 9cd-10.

R/.(jfr 14): Jag får vandra inför Herren i de levandes land. Cecilia **625/4**.

187. Ps 34:2-3. 4-5. 6-7. 10-11. 12-13. 17 och 19.

R/. (jfr 19a): Herren är nära alla dem som ropar till honom. Cecilia **631/3**.

Eller (jfr 9a): Smaka och se att Herren är god. Cecilia **631/7**.

188. Ps 42:3. 5bcd; Ps 43:3.4.

R/. (Ps 42:2): Som hjorten längtar till bäckens vatten, så längtar jag till dig, o Gud. Cecilia **635/4**.

189. Ps 63:2-3. 4-6. 7-9.

R/. 2b): Min själ törstar efter Gud, efter den levande Guden. Cecilia **643**.

190. Ps 71:1-2. 5-6ab. 8-9. 14-15ab.

R/.(12b): Min Gud, skynda till min hjälp.

Eller (jfr 17): Från moderlivet har du varit mitt stöd. Cecilia **649/1**.

191. Ps 86:1-2. 3-4- 5-6- 1. 12-13. 15-16ab.

R/. (1a): Hör mig, Herre, och svara mig.

Eller (jfr 15a): Herre, du är god, du förlåter. Cecilia **656/1**.

192. Ps 90:2, 3-4, 5-6. 9-10ab. 10cd och 12, 14 och 16.

R/. (1): Herre, du har varit vår tillflykt från släkte till släkte. Cecilia **658/4**.

193. Ps 102: 2-3. 24-25. 26-28. 19-21.

R/. (2): Herre, hör min bön, låt mitt rop nå fram till dig.

194. Ps 103:1-2. 3-4- 11.12. 13-14. 15-16. 17-18

R/. (1a): Lova Herren, min själ (jfr Cecilia **668/7**)

eller (8): Barmhärtig är Herren, tålmodig och rik på kärlek. Cecilia **667/1**.

195. Ps 123:1-2a. 2bcd.

R/. (2): Jag lyfter blicken mot dig, du som bor i himlen.

eller (jfr 2b): Vi ser upp mot Herren, vår Gud, till dess han förbarmar sig. Cecilia **681/2**.

196. Ps 143:1-2. 5-6. 10.

R/. (1a): Herre, hör min bön.

HALLELUJA ELLER VERS FÖRE EVANGELIET

197. Ps 33:22: Herre, låt din nåd vila över oss, ty vi hoppas på dig.

198. Matt 5:4 Saliga de som sörjer, ty de skall bli tröstade.

199. Matt 8:17: Kristus tog våra sjukdomar, han lyfte av oss våra plågor.

200. Matt 11:28: Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor, jag skall skänka er vila.

201. 2 Kor 1:3b-4a: Välsignad är barmhärtighetens Fader och all trösts Gud.

Han tröstar oss i alla våra svårigheter.

202. Ef 1:3: Välsignad är vår Herre Jesu Kristi Gud och Fader. Han har välsignat oss med all den andliga välsignelse som genom Kristus finns i himlen.

203. Jak 1:12: Salig är den som håller ut då han prövas; när han har bestått provet skall han få det eviga livets segerkrans.

EVANGELIER

204. Matt 5:1-12a: "Gläd er och jubla, er lön blir stor i himlen."

Vid den tiden, när Jesus såg folkskarorna ... (vers 12 fram till): er lön blir stor i himlen.

205. Matt 8:1-4: "Herre, vill du, så kan du göra mig ren."

När Jesus gick ned från berget följde stora folkskaror med honom ...

206. Matt 8:5-17 (längre version) eller 14-17 (kortare version): "Han tog våra sjukdomar."

Vid den tiden, när Jesus gick in Kafarnaum...

(kortare version): Vid den tiden, när Jesus kom hem till Petrus ...

207. Matt 11:25-30: "Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor."

Vid den tiden sade Jesus ...

208. Matt 15:29-31: Jesus botar många människor.

Jesus gick utmed Galileiska sjön...

209. Matt 25:31-40: "Sannerligen, vad ni har gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder, det har ni gjort mot mig."

Vid den tiden sade Jesus till sina lärjungar: När Människosonen kommer i sin härlighet...

210. Mark 2:1-12: "När Jesus såg deras tro, sade han: Mitt barn, dina synder är förlåtna."

Vid den tiden kom Jesus till Kafarnaum...

211. Mark 4:35-40 (grekisk text 35-41): "Varför är ni rädda? Har ni ännu ingen tro?"

På kvällen samma dag när det hade blivit sent, sade Jesus till sina lärjungar...

212. Mark 10:46-52: "Davids Son, förbarma dig över oss."

Vid den tiden, då Jesus lämnade Jeriko satt där vid vägen...

213. Mark 16:15-20: ""De skall lägga sina händer på sjuka och göra dem friska."

Vid den tiden visade sig Jesus för de elva och sade till dem: Gå ut överallt i världen...

214. Luk 7:19-23 (grekisk text 18b-23): "Gå och berätta för Johannes vad ni har sett och hört."

Vid den tiden kallade Johannes till sig två av sina lärjungar ...

215. Luk 10:5-6. 8-9: "Bota de sjuka."

Vid den tiden sade Jesus till sina lärjungar: När ni kommer in i ett hus...

216. Luk 10:25-37: "Vem är min nästa?"

Vid den tiden ville en laglärd sätta Jesus på prov, reste sig och sade...

217. Luk 11:5-13: "Be, så skall ni få."

Vid den tiden sade Jesus till sina lärjungar: Tänk er att någon av er...

218. Luk 12:35-44: "Saliga är de tjänare som deras Herre finner vakande när han kommer."

Vid den tiden sade Jesus till sina lärjungar: Fäst upp era kläder...

219. Luk 18:9-14: "Gud, var nådig mot mig syndare."

Vid den tiden riktade Jesus denna liknelse till några som litade på att de själva var rättfärdiga...

220. Joh 6:35-40 (för döende): "Detta är Faderns vilja som har sänt mig: att jag inte skall låta någon gå förlorad av dem som han har gett mig."

Vid den tiden sade Jesus till folkskarorna: Jag är livets bröd...

221. Joh 6:53-58 (för döende): "Den som äter detta bröd skall leva i evighet."

Vid den tiden sade Jesus: Den som äter mitt kött...

222. Joh 9:1-7: "Han har inte syndat, men Guds gärningar skall uppenbaras på honom."

Vid den tiden, där Jesus kom gående, fick han se en man som hade varit blind från födelsen...

223. Joh 10:11-18: "En god herde ger sitt liv för sina får."

Vid den tiden sade Jesus: Jag är den gode herden...

LÄSNINGAR UR HERRENS LIDANDES HISTORIA

224. Om så är lämpligt kan man även läsa avsnitt ur Herrens lidandes historia, som på Palmsöndagen/Passionsöndagen (se söndagslektionariet) eller på Långfredagen (se söndagslektionariet) eller som i votivmässan för det heliga Korset (se lektionariet), eller enligt följande:

225. Matt 26:36-46: "Om denna bägare inte kan gå förbi mig, så ske din vilja."

Vid den tiden gick Jesus med dem till ett ställe som heter Getsemane...

226. Mark 15:33-39; 16:1-6: Herrens död och uppståndelse.

Vid sjätte timmen...

227. Luk 23:44-49; 24:1-6a: Herrens död och uppståndelse.

Det var nu kring sjätte timmen...

228. Luk 24:13-35: "Skulle inte Messias lida detta och gå in i sin härlighet?"

Samma dag, den första dagen efter sabbaten, var två lärjungar på väg till en by...

229. Joh 20:1-10: "Och han såg och trodde."

Tidigt på morgonen efter sabbaten, medan det ännu var mörkt,

kom Maria från Magdala ...

II. OLIKA FORMER FÖR DEN INLEDANDE HÄLSNINGEN

230. V/. Vår Herres Jesu Kristi nåd, Guds kärlek
och den helige Andes gemenskap
vare med er alla.

R/. Och med din ande.

231. V/. Nåd och frid från Gud, vår Fader,
och Herren Jesus Kristus,
vare med er alla.

R/. Välsignad vår Herres Jesu Kristi Gud och Fader.

Eller:

R/. Och med din ande.

III. OLIKA FORMER FÖR BOTAKTEN

232. Prästen: Låt oss besinna oss
och bekänna vår synd och skuld,
så att vi rätt kan fira denna heliga handling.
Efter en stunds tystnad fortsätter han:

Var oss nådig, Herre.

Alla: Ty vi har syndat mot dig.

Prästen:

Herre, låt oss se din nåd.

Alla:

Och ge oss din frälsning.

Prästen:

Gud allsmäktig förlåte oss våra synder
i sin stora barmhärtighet
och före oss till det eviga livet.

Alla:

Amen.

233. Prästen: Låt oss besinna oss
och bekänna vår synd och skuld,
så att vi rätt kan fira denna heliga handling.

Efter en stunds tystnad fortsätter han:

Du som genom påskens heliga mysterium har räddat oss.
Herre, förbarma dig.

Alla:
Herre, förbarma dig.

Prästen:
Du som mitt ibland oss
förnyar ditt lidandes och din uppståndelses hemligheter.
Kristus, förbarma dig.

Alla:
Kristus, förbarma dig.

Prästen:
Du som innesluter oss i ditt påskoffer
när vi tar emot din kropp.
Herre, förbarma dig.

Alla:
Herre, förbarma dig.

Prästen:
Gud allsmäktig förlåte oss våra synder
i sin stora barmhärtighet
och före oss till det eviga livet.

Alla:
Amen.

IV. TACKSÄGELSEBÖNER EFTER KOMMUNIONEN

234. Gud, du har fulländat människans frälsning
genom din enfödde Sons påskmysterium.
Låt oss så erfara att du alltid botar och frälsar oss,
som i Kristi sakrament
förkunnar hans död och uppståndelse.
Genom Jesus Kristus ...

235. Gud, du ger oss del av ett enda bröd och en enda kalk.
Hjälp oss att leva så att vi blir ett i Kristus
och i glädje bär frukt till världens frälsning.
Genom Jesus Kristus ...

236. Herre, vi tackar dig
för att du styrker oss genom dina heliga gåvor.
Uppfyll oss i din godhet med Andens kraft,
så att vi kan förbli oförvitliga i din nåd.
Genom Jesus Kristus ...

V. OLIKA FORMER FÖR VÄLSIGNELSE

237. Må Herren Jesus Kristus vara med dig
och försvara dig.

R/
Amen.

Må han gå före dig och leda dig,
må han ledsaga dig och skydda dig.

R/
Amen.

Må han se till dig,
bevара och välsigna dig.

R/
Amen.

(Och Gud allsmäktig välsigne er alla,
Fadern och Sonen + och den helige Ande.

R/
Amen.)

Eller:

238. Må Gud allsmäktig,
Fadern + Sonen och den Helige Ande,
låta sin välsignelse stiga ned
och alltid vila över dig/er.

R/
Amen.

VI. VID DE SJUKAS SMÖRJELSE

239. I stället för de inledande orden kan följande bön läsas:
Herre Gud, genom aposteln Jakob har du sagt:
Är någon av er sjuk?
Då skall han kalla till sig församlingens präster,
och de skall bedja över honom
och smörja honom med olja i Herrens namn.
Bönen, som de ber i tro, skall rädda den sjuke,
Herren skall resa upp honom från sjukbädden,
och om han har begått synder
skall han få förlåtelse för dem.
Vi ber dig i tro
att du ville vara mitt ibland oss
som har samlats i ditt namn.
Bevara i din barmhärtighet
vår sjuke broder N. /vår sjuka syster N.
(och alla andra som vårdas här).
Du som lever och råder i all evighet.

R/. Amen.

240. Andra litanior före smörjelsen

1. Du som bar våra sjukdomar
och lade våra smärtor på dig.
Herre, förbarma dig.

R/. Herre, förbarma dig.

Du som visade medlidande med folket
och vandrade bland människor
för att göra gott och bota de sjuka.
Kristus, förbarma dig.

R/. Kristus, förbarma dig.

Du som bjöd dina apostlar att lägga händerna
på de sjuka.
Herre, förbarma dig.
R/. Herre, förbarma dig.

2. Låt oss be till Herren för vår sjuke broder N./vår sjuka syster N.,
och för alla som kommer honom/henne till hjälp
för att bota och tjäna honom/henne.
Herre, se i din godhet till tjänare/tjänarinna
som är sjuk.

R/. Herre, vi ber dig, bönhör oss.

Ge honom/henne åter hans/hennes
kroppsliga hälsa.

R/. Herre, vi ber dig, bönhör oss.

Kom honom/henne till hjälp
och lindra hans/hennes oro.

R/. Herre, vi ber dig, bönhör oss.

Gör honom/henne fri från all synd och frestelse.

R/. Herre, vi ber dig, bönhör oss.

Bistå alla sjuka med din nåd.

R/. Herre, vi ber dig, bönhör oss.

Var ett stöd för alla som vårdar och tjänar dem.

R/. Herre, vi ber dig, bönhör oss.

Skänk liv och frälsning åt honom/henne

som vi nu skall lägga händerna på i ditt namn.

R/. Herre, vi ber dig, bönhör oss.

242. Annan form för oljeväsning

Välsignad är du, Gud Fader allsmäktig
som har sänt din Son i världen för att frälsa oss.

R/. Välsignad vare Gud i evighet.

Välsignad är du Gud, Faderns Son,
som har gått in i människans villkor
för att bota våra sjukdomar.

R/. Välsignad vare Gud i evighet.

Välsignad är du Gud, helige Ande,

som tröstar och styrker oss
i vår kroppsliga svaghet.

R/. Välsignad vare Gud i evighet.

Herre, kom och var oss nära
och helga med din välsignelse denna olja
som du har berett till vår läkedom.
Hör oss då vi ber i tro
och befria dem som blir smorda med den
från varje sjukdom som tynger och plågar dem.
Genom Jesus Kristus, vår Herre.

R/. Amen.

Böner efter smörjelsen

243. För en gammal människa
Herre, se i nåd till din tjänare/tjänarinna
som tyngs av ålderns bördor
och som ber om din nåd
till kroppens och själens hälsa
genom denna heliga smörjelse.
Styrk honom/henne med din helige Ande
till att förbli fast i tron och trygg i hoppet,
så att han/hon för alla visar prov på tålamod
och glädje i din kärlek.
Genom Jesus Kristus, vår Herre.

R/. Amen.

244. För någon som svävar mellan liv och död

Gud, du alla människors Frälsare,
i ditt lidande tog du på dig våra smärtor
och våra sjukdomars börda har du burit.
I all ödmjukhet ber vi för
vår sjuke broder N./vår sjuka syster N.,
att du ville styrka honom/henne
i hoppet om frälsningen
och ge honom/henne hjälp till kropp och själ.
Du som lever och råder från evighet till evighet.

R/. Amen.

245. När smörjelsen och vägkosten ges samtidigt

Gud, barmhärtige Fader,
du tröstar de bedrövade.
Se i nåd till din tjänare/tjänarinna N.
som i all sin nöd förtröstar på dig.
Hjälp honom/henne genom den heliga smörjelsens nåd,
styrk honom/henne med din Sons kropp och blod
och led honom/henne fram till livets land.
Genom Jesus Kristus...

R/. Amen.

246. För någon i dödsångest

Barmhärtige Fader,
du vet vår högsta önskan
och du vägrar inte någon syndernas förlåtelse:
förbarma dig över din tjänare/tjänarinna N.,

som nu utkämpar sin sista kamp.
Han/hon har blivit smord med den heliga oljan
och vi har bätt och ber alltjämt för honom/henne i tro.
Stå honom/henne bi till kropp och själ,
förlåt hans/hennes synder
och stärk honom/henne med din kärleks gåva.
Genom din Son Jesus Kristus, han som besekrat döden
och öppnat evighetens port för oss,
han som med dig lever och råder
från evighet till evighet.

R/. Amen.

VII. BIBELLÄSNINGAR VID MÄSSA I VILKEN VÄGKOSTEN (VIATICUM) MEDDELAS

FÖRSTA LÄSNINGEN

247. 1 Kung 19:4-8: "Elia steg upp och åt och drack, och måltiden gav honom kraft att gå ända till Guds berg."

I de dagarna gick Elia ut i öknen...

248. 1 Kor 11:23-26: "Var gång ni äter det brödet och dricker den bägaren, förkunnar ni Herrens död."

Bröder, jag har själv tagit emot från Herren...

RESPONSORIEPSALM

249. Ps 23:1-3q. 3b-4. 5.6.

R/. (jfr 4a): Om jag än vandrar i dödsskuggans dal, fruktar jag inget ont.

Eller: Herren är min herde, ingenting skall fattas mig. Cecilia **621/1** eller **4**.

Eller: Herrens hus skall vara mitt hem för evigt. Cecilia **621/2**.

250. Ps 34:2-3.4-5. 6-7. 10-11.

R/. (jfr 9a): Smaka och se att Herren är god. Cecilia **631/7**.

251. Ps 42:2.3. 5bcd; Ps 43: 3.4.5.

R/. (Ps 63:2): Min själ törstar efter Gud, efter den levande Guden. Cecilia **643/1** eller **2**.

252. Ps 116:12-13. 15 och 16bc. 17-18

R/. (Jfr Ps 116:9): Jag skall få vandra inför Herren i de levandes land. Cecilia **674/3**, **675/1** eller **2**.

Eller: R/. (Ps 116:13): Jag vill lyfta räddningens bägare och åkalla Herrens namn. Cecilia **675/3**.

Eller: Halleluja.

HALLELUJA OCH VERS FÖRE EVANGELIET

253. Joh 6:51: Jag är det levande brödet som har kommit ner från himlen, säger Herren. Den som äter av det brödet skall leva i evighet.

254. Joh 6:54: Den som äter mitt kött och dricker mitt blod har evigt liv, säger Herren, och jag skall låta honom uppstå på den sista dagen.

255. Joh 10:9: Jag är grinden, säger Herren. Den som går in genom mig skall bli räddad.

256. Joh 11:25; 14:6: Jag är uppståndelsen och livet, säger Herren.
Ingen kommer till Fadern utom genom mig.

EVANGELIER

257. Joh 6:41-51a: "Jag är det levande brödet som har kommit
ner från himlen."

Vid den tiden förargade sig judarna över att Jesus hade sagt... (fram till vers 51: ...skall
leva i evighet).

258. Joh 6:51-58: "Den som äter mitt kött har evigt liv, och jag
skall låta honom uppstå på den sista dagen."

Vid den tiden sade Jesus till folkskarorna: Jag är det levande brödet...

259. ANNAN BÖN EFTER VÄGKOSTEN (VIATICUM)

Herre, du är den eviga frälsningen
för dem som tror på dig.

Kom din tjänare/tjänarinna N. till hjälp,
så att han/hon i trygghet kan nå fram
till ljusets och livets rike.

Ty han/hon har nu blivit styrkt
med din Sons kropp och blod.

Genom ...

R/. Amen.

